

P13a: Sankt Gallen 831, pp. 344b-359a + 295a-331b

{^{inP1 pp. 4.17-5.7} <S>ex omnino magistri in omni / expositione praelibant. Praedocent / enim quae sit uniuscuiusque ope/ris intentio, quod apud illos sco/pos uocantur; quae utilitas, quod / a Grecis chrisomon appellatur; / qui ordo, quod taxin uocant; si / eius cuius opus esse dicitur, germanus / propriusque liber est, quod genesion [345a] [uocant] interpretari solet; quae / sit eius huius operis inscriptio, quod / epigraphin Graeci nominant. / In hoc etiam quia intentionem cuiusque libri sollerter interpre/tarentur. Sextum est id dicere, / ad quam partem philosophiae / cuiuscunque libri ducatur in/tentio. }

{^{inP1 p. 7.2-4} Haec est enim huius operis / intentio: de genere, specie, dif/ferentiis, propriis, accidentibus/que tractare. }

{^{inP1 p. 7.6-8} Uaria quoque et mul/tiplex in hoc opere commoditas / utilitasque uersatur. Primum in / Aristotilis cathedrias per quam / uberrime prodest. } {^{inP1 pp. 10.25-11.1} Diffinitionum / quoque, quod ad logicam pertinet, magna / atque utilis uberrimaque cogni/tio est. } {^{inP1 pp. 11.23-12.1}

In diuisione uero tantum pro/dest, ut nisi per horum scientiam, / nulla res distribui secarique pos/sit. Namque generum uel specie/rum recta distributio diuisio/ne erit, ubi ipsarum per quae di/uiduntur rerum nulla scientiae / cognitione dirigimur? Pro/bationum uero ueritas in his maxi/me constituta est. }

Horum quoque cogni/tio ad philosophiam prodest. {^{inP1 p. 10.8-10} Nam / cum quid genus sit docemur, / quidue species, intellegemus ge/nus esse philosophiam, species uero / theoreticen et bracticen, id est / speculatiuam et actiuam. }

{^{inP1 p. 10.12-15} Prodest [345b] nobis differentiae cognitio ad ip/sarum inter se differentias cog/noscendas. Proprium quoque ad cog/noscendam unicuique ex ip/sis solitariam naturam. }

{^{inP1 p. 10.19-21} Ad gram/maticam quoque prodest. Cum oratio / sit genus, octo uero partes species. } Necnon ad rhetoricam. {^{inP1 p. 10.23-25} Rhetoricam / namque in tribus causarum possumus / separare generibus, et eas in sub/iectis constitutionibus consecrare. }

De / ordine quoque dicendum est quod eum / {^{inP1 p. 14.19-25} ante apodicticam dialecticamque rem / sillogistica praelegatur, ante sillo/gisticam in propositionibus labor / sit, ante propositiones in cathedo/ris pauca desudent, ante cathedrias, quae de generibus, speciebus, / propriis, accidentibus, differenti/isque censentur, ordo est de

his ip/sis rebus pauca libare. Recte / igitur et filo quodam hic Porphi/rii liber primus legentibus praegu/stator, et quodammodo initiator / occurrit. }
 {^{inP1 p. 15.1-9} *De inscriptione quo/que dicendum est quod nullo alio / modo melius quam introducti/onis nomine nuncupetur hic li/ber. Est namque ad cathedrias Aristo/tilis introitus, ut quaedam quasi / ianua uenientes admittat. In/dubitatum quidem est hoc propri/um germanumque opus esse Porphi/rii. Omnibus enim Porphirii li|346a|bris stilus conuenit. Et mos / huic Porphirio est, ut in his / rebus quae sunt obscurissime, / introducenda quadam et praegu/standa praecurrat.* }
 {^{inP1 p. 15.15-21} *Quoniam quoque ca/thegoriae ad propositiones ap/tantur, silogismi de propositioni/bus componuntur, apodicticus uero / uel dialecticus sillogismi in logi/cae artis disciplina uertuntur, constat quoque categorias / quae ad propositiones sillogismos/que pertinent, logicae scientiae esse / connexas. Quare introductio / quoque in cathedrias ad logi/cam scientiam¹ conuenienter aptabi/tur,}* {^{inP1 pp. 9.25-10.2} *quam nos rationalem possu/mus dicere, quod recta oratio/nis ratione, quid uerum quidque de/cens sit, nullo erroris flexu di/uerticuloue fallatur.* }

CUM SIT / NECESSARIUM.

{^{inP1 pp. 15.23-16.9} *Cur cum posset di/cere “Cum necessarium sit”, praeposte/rato ordine “cum sit necessarium” / dixit? Quoniam nullum accidens est, quod / non substantiae fundamento nita/tur. Ut enim in domibus, nisi² pri/us fundamenta sint, nulla / unquam fabrica, sic nisi prius sub/stantiae fundamenta sint, nulla / unquam accidentia superponuntur. / Oportet enim prius esse aliquid, / ut formam qualitatis arripiat, / nam necessarium qualitas est: non |S346b| absurde igitur prius esse posuit, post etiam necessarium, id est / post substantiam qualitatis no/men aptauit.* } *Necessarium qui/dem polissemus(!?) sermo est. In du/o uero diuiditur. Significat enim uti/litatem, {^{inP2 p. 149.13-16} ut necessarium est descen/dere ad forum; et necessitatem, / ut necessarium est solem mouere.* } / Sed quamuis huic loco utrumque con/gruere possit, de utilitate ta/men debemus intellegere / {^{inP2 pp. 150.220151.1} ad eam quae est apud Aristotilem prae/dicamentorum doctrinam. }

{^{inP1 p. 17.6-18} *Prodesse ad / Aristotelis Praedicamenta dicit / nosse quid genus, quid differen/tia, quid species, quid proprium, / quid accidens sit, quod cum om/nium³ sermonum significantium ua/rietatem diuersa*

¹ scientiam] sententia(m) S

² nisi] ni S

³ omnium sermo/num] om/ne(m) sermone(m) S

*rerum summa / diuideret, et in substantiam atque / accidens omnes res
secaret atque / dispergeret, accidens in viiii se/cuit partes, et haec genera
ge/neralissima nominauit. Igitur / si sunt genera, sine speciebus / esse
non possunt. Si sub his speci/es supponuntur, differentiis non / uocabunt.
Quod si differentias / retinent, propriis indigebunt. Ac/cidentis uero .v.iiii.
praedicamen/ta sunt. Quocirca⁴ non absurdum fu/it hinc introductionem
in praedi/camenta componi, ut de gene|S347a|ribus, speciebus, differentiis,
pro/priisque tractaret, quoniam in ipsis / praedicamentis inseparabiliter
ui/dentur inserta.}*

*{inP2 pp. 144.19-146.11 Generis igitur / cognitio necessaria est, quoniam
o/portet ante praediscere quid ge/nus ut decem illa quae Aristotiles /
ceteris superposuit rebus genera / possunt esse agnoscere. Speciei / uero
cognitio plurimum ualet, ut / quae cuiusque generis sit species / possit
agnosci. Si autem quid sit / species intellegimus, nihil inpe/dit errore
turbari⁵. Fieri / enim potest ut per speciei inscientiam⁶ se/pe quantitatis
species in relatio/ne ponamus. Et cuiuslibet pri/mi generis species alteri
cuili/bet generi subdamur. Atque ita / fiat permixtio rerum atque
indis/crcta confusio. Quod ne acci/dat, quae sit natura speciei ante /
noscendum est. Nec uero in hoc tan/tum prodest speciei cognoscenda
na/natura, ne priorum generum species / permutemus, uerum etiam ut in
eodem / quolibet genere proximas spe/cies generi nouerimus eligere, / ut
<ne> substantiae mox animal dica/mus esse speciem potius quam cor/pus,
aut corporis hominem po/tius quam animatum corpus. At / uero
differentia in his maximum re/tinet locum. Qui enim omnino
qua|S347b|litate a substantia vel caetera a se / genera distare
cognoscimus, ni/si eorum differentias noverimus? / Quomodo autem
discernere eorum / differentias possumus, si quid / ipsa sit differentia
nesciamus? / Nec hunc solum nobis inscientia / differentiae offundit
errorem, / uerum etiam specierum quoque tol/lit omne iudicium. Nam
omnes / species differentiae informant. / Ignorata differentia species /
quoque necesse est ignorari. Quomodo fie/ri potest ut quamlibet
differen/tiam possimus agnoscere, si / omnino quae sit huius nomi/nis
significatio nesciamus? Iam / uero proprii tantus usus est, ut Aristo/tiles
quoque singulorum praedicamen/torum propria perquisierit, quae /
propria esse quis deprehenderit / antequam quid omnino sit proprium
discat. Nec in his tantum proprii / haec cognitio ualet quae singulis*

⁴ Quocirca] q(uo)d circa S

⁵ turbari] turbamus S

⁶ inscientiam] insectia(m) S

tantum nominibus efferuntur, ut hominis risibile, uerum etiam in his quae in locum definitionis adhibentur. Omnia / propria rem subiectam quodam termino descriptionis includunt. Accidentis quoque cognitio quantum afferat, quis dubitare queat, cum uideat inter decem praedicamenta et nouem accidentis |S348a| naturam tenere. Quae quonam modo / accidentia esse putabimus, si / omnino quid sit accidens ignoremus? Cum praesertim nec differentiarum nec proprii scientia / tuta sit, nisi accidentis naturam firmissima consideratio/ne teneamus. Fieri enim potest ut differentiae loco et / proprii per inscientiam accidens ponatur, quod esse uerosissimum etiam definitiones probant, quae / cum ipse ex differentiis constent, / et fiant uniuscuiusque definitiones propriae, accidens tamen non / uidentur admittere.}

ET AD / DIFFINITIONUM ASSIGNATIONEM⁷. /

{inP1 p. 11.1-21} *Definitiones namque nisi per genera, species, differentias, proprietates tractaueris, nullus umquam / definitionibus terminus inponetur. Nam si quid diffinies / ex quo sit genere, primum tibi / dicendum est, atque in hoc genus species consumpta sit. Nam cuiuscumque rei genus dixeris, ad quam rem / illud dixeris, speciem facis, ut / si quid sit homo diffinias, dicas / hominem esse animal. Igitur quoniam / ad hominem animal aptasti, genus esse animal et hominem esse speciem a te declaratum est. Sed / non sufficit sola generis in definitione demonstratio. Si enim |S348b| solum animal hominem esse dixeris, num⁸ potius hominem quam bouem aut equum definitione depinxeris? Prodest igitur etiam differentias adhibere, per quas id / quod diffinies ab speciebus aliis / seiungatur, ut dicas hominem / esse animal rationale. Et quoniam / sub eadem differentia plures / frequenter species inueniuntur, ut rationale Deus atque homo est, utilissimus proprietatis usus est, ut / id dicas, quod sola quam diffinies / species, suum propriumque retineat. Fit ergo huiusmodi hominis definitio: Homo est animal, id est genus, homo uero species, rationale, quod differentia est, risus capax, quod proprium est. Accidentium uero in / definitionibus nullus usus / est.}*

{inP1 p. 20.19-21} *Definitio enim substantiam / informare desiderat, accidens uero substantiam non designat.}*

{inP1 pp. 21.4-22.8} *Pauca etiam de his ipsis subtiliusque rationabilius / colligemus. Sit genus animal, sit species homo, sit differentia rationale uel mortale, sit proprium risibile. Accidens uero, quoniam ad hoc*

⁷ assignmentem] assignationu(m) S

⁸ num] n(on) S

incommo/dum est, praetermittamus. Quis/quis ergo speciem diffinit, ita / de genere ab aliis eam generibus |S349a| separat, ut si quis dicat ‘quid / est homo?’ ‘animal’. <Dicens enim animal>, separavit / hominem ab omnibus generibus / quaecunque animalia non sunt. Si quis / uero differentiam dicat, et eam ad / speciem accommodet, res sub eis/dem generibus per differentiam / disgregavit. Nam cum dicis ho/minem <esse> animal rationale, cum / etiam et bos et equus species ani/malis sint, additum tamen ratio/nale homini, ab aliis sub eodem / genere speciebus, hominis spe/ciem segregavit atque distinxit. / Propria uero cum dederis, res quae sunt / sub eisdem, differentiis segregabis. Nam cum dixeris hinnibi/lem uel risibilem, illud equi proprium, / illud hominis. Cum equus, cum bo/ue atque cane sub eadem differen/tia sit, quia irrationabilia sunt / omnia, adiectum hinnibile a / caeteris equum sub eadem diffe/rentia speciebus diuidit. Ho/mo uero et Deus sub eadem differen/tia, id est rationalis, quia utrique ra/tionales sunt, quamuis homo et / Deus adiuncta mortali differen/tia separentur. Proprio tamen, id / est risibili, quod solus habet homo, / naturalius substantialiusque dis/iungitur, quia in aliis rebus in / quibus nulla species tali diffe/rentia separatur melius cog|S349b|nosci potest. Nam cum sub eadem dif/ferentia sint irrationalia, e/quus, bos, canis, nec est ulla alia / quae eos separet differentia sub/stantialis. Possunt enim acciden/tis differentiae, quae eos separa/rent, quales sunt formarum, / additum proprium hinnibile, equum / ab aliis sub eadem differentia spe/ciebus proprietatis ipsius separa/tione disiunxit⁹.} {^{inP1 p. 22,9-12} Genera igitur / in diffinitionibus ab aliis ge/neribus separant; differen/tiae ab ipsis speciebus, quae sub / eisdem generibus positae sunt, / propria ab ipsis speciebus, quae / sub eisdem differentiis suppo/nuntur.} {^{inP1 pp. 19.20-20.18} Sed quoniam sunt gene/ra, genus habere non possunt, / ut est substantia uel alia quae / Aristotiles in Praedicamentis con/stituit, dicat quis ad haec horum / cognitionem nihil omnino prodesse, / quod non sit in his a genere trahen/da diffinitio, in quibus genus in/ueniri non possit, quod si qua res / genus non haberet, species non esset. / Hoc ita posito ad generalissi/morum generum diffinitionem / nihil genera et species utili/tatis habere. Ridicula atque / absurda propositione. Praeter scien/tiam enim generum specierumque ma/gis genera illa generalissima |S350a| cognoscere qui potis est, cum, haec / sola generum specierumque cogni/tio si amissa sit, nihil de ge/neribus speciebusque nosca/tur? In illis igitur in quibus genus / aliud superius inueniri non po/test, nullus unquam terminus

⁹ *disiunxit] disiungx S*

/ diffinitionis aptabitur, et in ip/sius diffinitione genera spe/ciesque cessabunt, et solae dif/ferentie propriae ipsius termi/num diffinitionis informant. / Cum enim id quod dicis, ab aliis rebus / omnibus adiunctis differen/tiis segregaueris, et propriis in/pressis formam figuramque / monstaueris, genus quod in/uenire non poteris perquirere / non labores. Sed in his species / et genera non requiruntur, in qui/bus, quod ipsa generalissi/ma genera, genus inueniri / non queat. Porro autem in his quo/rum genus est aliquid, nisi a gene/re ducatur diffinitio, uiti/osa conclusione colligitur.} Dif/finitio namque duplex fit. {^{inP1 p. 42.8-9} Una / enim diffinitio est quae a genere / ut satis dictum est trahitur.} Al/tera quae a differentiis et pro/priis insignitur, quae {^{inP1 p. 42.15-19} subscripti/ua ratio dici potest, id est demon/stratiua, et quodammodo insi/gnitiua proprietatis illius rei, |S350b| qua ipsa generalissima sit / et genus eius nullum reppel/riri possit, eam tamen diffini/ri necesse est.} {^{inP2 pp. 153.10-154.2} Substantiae igitur / ratio¹⁰ alia quidem in descrip/tione ponitur¹¹; / alia uero in dif/finitione. Sed ea quae in de/scriptione est, proprietatem quan/dam colligit eius rei cuius sub/stantie rationem prodit, ac / non modo proprietate¹² id quod / monstrat informat, uerum / etiam ipsum fit proprium, quod in dif/finitionem quoque uenire ne/cesse est. Si quis enim quanti/tatis rationem reddere uelit, ut / dicat liquebit: quantitas / est secundum quam aequale aut inaequa/le dicitur. Sic igitur proprietatem qui/dem quantitatis in ratione / posuit quantitatis, et ipsa tota ratio ipsius quantitatis / propria est, ita descriptio et propri/etates colligit, et propria fit ip/sa descriptio. Diffinitio uero ip/sa quidem propria non colligit, sed ipsa / quoque fit propria. Diffinitio / namque substantiam monstrat, / genus differentiis iungit, / et ea quae per se sunt commu/nia atque multorum in unum re/digens, uni speciei quam diffiniuit equalia reddit. / Ita igitur ad descriptionem |351a| utilis est proprii cognitio, quoniam / sola proprietas in descripti/one colligitur, et ipsa fit / propria sicut diffinitione, a dif/finitione quoque genus quod / primum ponitur, et species / ad quam genus illud aptatur, / et differentiae, quibus iun/ctis cum genere, species dif/finitur.}

ET OMNINO AD EA QUAE / IN DIUISIONE.

{^{inP1 pp. 22.14-23.2} Omnis namque diui/sio duplex est. Aut cum totum cor/pus in diuersa disiungis, aut / cum genera per species distribuis. / Si

¹⁰ ratio alia] rationalia S

¹¹ ponitur] ponunt(ur) S

¹² proprietate] p(ro)pri&ate(m) S

quid igitur harum minus solers diuisiones rerum facere uoluerit, non est dubium quin eas / per inscientiam sepe a speciebus / Persoluat, quod est factum foedissimum, quod Ermagore in Rhetoricorum disputatione usu uenit. / In tales enim errores nebulas incidit, ut duo genera sub aequalis generis parte subponeret. Quod si diuisionum uim / ueritatemque uidisset, et disciplinam generum, specierum / et differentiarum et priorum / recepisset, nunquam tam insulse diuisionis errore tam uiuacissime a Marco Tullio / culparetur.} {^{inP2 pp. 154.9-155.8}Ad diuisionem igitur faciendam tantum / hic liber est utilis, ut praeter <earum scientiam rerum>, |S351b| de quibus in hac libri serie / disputatur, casu fiat potius quam ratione partitio. / Hoc autem manifestum erit si / diuisionem ipsam diuidamus, / id est si nomen ipsum diuisionis in / ea quae significat partiamur. Est namque diuisio generis in species, ut cum dicimus, coloris aliud est album, aliud nigrum, aliud / uero medium. Est rursus diuisio quoties uox plura significans aperitur, / et quam multa sint quae ab / ea significantur ostenditur, ut si quis dicat: nomen / canis plura¹³ significat, et / hunc latrabilem quadripedemque, et coeleste sidus, / et marinam bestiam, quae omnia a se definitione distincta sunt. Diuidere autem dicitur et quoties totum in / partes proprias separatur, / ut cum dicimus: domus aliud sunt fundamenta, aliud parietes, aliud tectum. / Et haec quidem triplex diuisio secundum¹⁴ se partitio nuncupatur. / Est autem alia quae secundum accidens dicitur. Ea quoque fit / tripliciter, aut cum accidens / in subiecta diuidimus, ut |S352a| cum dico, bonorum alia sunt / in animo, alia in corpore; / uel rursus cum subiectum in / accidentia ut: corporum / alia sunt alba, alia nigra, / alia medii coloris; rursus / cum accidens in accidentia / separamus, ut cum dicimus: / liquentium alia sunt alba, alia / nigra, alia medii coloris. / Et rursus alborum alia sunt dura, alia liquentia, quaedam / mollia.}

lacuna

©<ac>cidens / secundum accidens subiecta / accidens in subiecta, in ac/accidens(!) in(!), generis / accidentia, dum secundum species, / nominis in res, totius / plures, in partes©

???Accidens in subiecta, Accidens in accidentia, Totius in partes, nominis in res plures???

¹³ plura] plura S

¹⁴ secundum se partitio] separatio S

{^{inP2} p. 153.7-8 *Manifestum est igitur quae utilitas / huius libri sit in diuisione.*} {^{inP2} pp. 155.8-156.2 *Cum / igitur ita sit, omnis aut secundum / se aut per accidens, utraque uero / partitio tripliciter fiat, cum/que in superiore secundum se tripli/ci partitione¹⁵ sit una diuisio/nis forma genus in species / separare¹⁶, id neque praeter / generis ut scientiam fieri ullo / modo potest, neque uero prae/ter <scientiam> differentiarum quas ne/cesse est in specierum diuisio/ne sumi. Manifestum est igitur / quanta utilitas huius libri |S352b| ad hanc diuisionem sit, / quae primo aditu genus / ac species et differentias / tractat. Secunda uero ea diuisio, / quae est secundum se uocis in sig/nificantias, nec haec quidem / ab huius libri utilitate dis/creta est. Utrum uox cuius diui/sionem facere quaerimus equi/uoca esse uideatur, an genus, / si ea quae significant defini/antur; si ea quae sub communi / nomine difinitione clau/duntur, species esse necesse sit, / et illud commune genus eorum. / Quod si illa quae proposita uox de/signat non possunt una diffi/nitione concludi, nemo du/bitat quin illa uox sit equi/uoca.*} {^{inP2} pp. 156.5-21 *Si igitur ex diffinitione / manifestum fit quid genus sit, / quid uero nomen equiuocum, diffi/nitio uero per genera differenti/asque discurret, quisquamne / dubitare potest etiam in hac / diuisionis forma plurimum / huius libri auctoritatem uale/re? Illa uero secundum se diuisio quae / est totius in partes quemadmo/dum discernitur, et non potius ge/neris in species diuisio esse pu/tabitur, nisi sit genus, et spe/cies, et differentiae earum, quam|S353a|uis ante disciplinae ratione / tractata? Cur enim non quis/quam dicat domus species esse / potius quam partes fundamen/ta, parietes et tectum? Sed cum / occurrit generis nomen in una/quaque specie totum posse congru/ere, totius uero in una parte / sua nomen quodqueconuenire non pos/se, manifestum est aliam diuisio/nem esse generis in species, aliam / totius in partes. Conuenire / autem nomen generis singulis / speciebus ostenditur per id quae / et homo et equus singula ani/malia nuncupantur. Neque / tectum uero, neque parietes ac fun/damenta sigilatim domus no/mine nuncupari solent.*} {^{inP2} p. 157.2-6 *De ea uero diuisione quae secundum / accidens fit, nullus ignorat, / quin incognito accidenti, in/cognitaque ui generis ac diffe/rentiarum, facile euenire pos/sit ut accidens ita in subiec/ta soluamus quasi genus in / species, et postremum hunc or/dinem partitionis foedissime / permiscebit inscientia¹⁷.*}

¹⁵ *partitione]* *ratione S*

¹⁶ *separare]* *separalierit S*

¹⁷ *inscientia]* *inscitia S*

Et in de/monstratione¹⁸. In demonstra/tione quidem, id est {^{inP1 p.}
^{23.2-9} *probatione, / tantus est huius operis fructus, / ut praeter haec nullius
unquam / possit prouenire probatio. Quid |S353b| enim digne monstrare
queas, quod / quale sit si per differentiam nesci/as cuius genus ex quo
manet / ignores? Cuius si speciem nesci/as, id quod ipsum sit ignores de /
quo si aliquid probare uolueris.} / Et ut difficilius etiam illis qui / in hoc
{^{inP2 p. 157.10-13} *sudauerit demonstretur, / fit demonstratio, id¹⁹ est alicuius /
quaesitae rei certa rationis col/lectio, ex ante cognitis natu/raliter, ex
conuenientibus, ex pri/mis, ex causa, ex necessariis, / ex per se
inherentibus.}**

©ex antecognitis naturaliter, ex conuenientibus, ex primis, ex causa, ex
necessariis, ex per se inherentibus© /

{^{inP2 pp. 157.13-158.9} *Sed genera speciebus, <species> propriis <priora> /
naturaliter sunt. Ex generibus / enim species fluunt; item spe/cies sub se
positis speci/ebus uel indiuiduis priores / naturaliter esse manifestum est.
/ Quae uero priora sunt, ea et praenos/cuntur et notiora sunt
se/quentibus²⁰ naturaliter. Duo/bus enim modis primum ali/quid et
notum dicitur: secundum nos / scilicet, et secundum naturam. No/bis
enim illa magis cognita / sunt, quae sunt proxima, ut in|S354|diuidua,
dehinc species, po/stremo genera: at uero natu/rae conuerso modo ea sunt
ma/gis cognita, quae nobis mini/me proxima. Atque ideo quam/libet se
longius genera protu/lerunt, tanto magis erunt / lucida et naturaliter nota.
/ Differentiae uero substantiales / illae sunt quas per se inesse his / rebus
quae demonstrantur ag/noscimus. Accidere autem de/bet generum ac
differentiarum / cognitio, ut <in> unaquaque disciplina quae sint eius rei
quae / demo`n`strantur conuenientia / principia possint intellegi. /
Necessaria uero ea ipsa, quae ge/nera et differentias dicimus, / nullus
dubitatur qui intelle/git speciem sine genere et dif/ferentia esse non posse.
Gene/ra uero et differentiae causae sunt / specierum.}*

{^{inP2 p. 159.3-9} *Mox de generi/bus et speciebus illud quidem / siue
subsistant siue in solis / nudis purisque intellectibus / posita sint, siue
subsisten/tia sunt corporalia an in/corporalia et utrum separa/ta a*

¹⁸ de/monstratione] de/monstratione(m) S

¹⁹ id est] in S

²⁰ se/quentibus] sequ/quentibus S

sensibilibus an circa / ea constantia, dicere recusa/bo. Altissimum enim est huius/modi negotium et maioris |S354b| et rel. (5.10).}

{inP2 p. 159.10-11 Altiores, inquit, quae/stiones praetereo ne eis intem/pestiue lectoris animo in/gestis initia eius primiti/asque perturbem.}
{inP1 p. 24.10-30.21 Eorum quae / se transire et praetermittere / pollicetur, prima est quaesti/o, utrum ipsa genera et speci/es uere sint, an in solis in/tellectibus, nuda inaniaque / fingantur, quae quaestio huius/modi est: Quoniam hominum multi/formis est animus per sensuum qua/litatem res sensibus subiectas / intellegit, et ex his quadam / speculatione concepta, uiam si/bi ad incorporalia intelle/genda praemunit: ut cum singu/los homines uideam, eos quo/que me uidisse cognoscam, et / quia homines sunt, me intel/lexisse profitear. Hinc igitur / ducta intellegentia, uelut / iam sensibilium cognitione ro/borata, sublimiori sese in/tellectu considerationis ex/tollit, et iam speciem ipsam / hominis, quae sub animali est / posita, et singulos homines / continet, suspicatur, et il/lud incorporeum intelle/git, cuius ante particulas / corporales in singulis ho/minibus sentiendis et |S355a| intelligendis assumpserat. Nam / hominem quidem illum specialem, / qui nos omnes intra sui nomi/nis ambitum cohercet, non est di/cere corporalem, quippe quia sola mente intelligentiaque con/cipimus. Sic igitur mens rerum / nixa primordiis altiori atque / incorporabili²¹ intellegentia sub/limatur. / Hic ergo animus non so/lum per sensibilia res incorporales / intellegendi est artifex, sed etiam / fingendi sibi atque etiam mentien/di. Inde enim ex forma equi et homi/nis falsam centaurorum speciem sibi / ipsa intellegentia comparauit. Has / igitur mentis considerationes, qui a / rerum sensu ad intellegentiam profec/te, uel intelliguntur, uel certe fingun/tur. Fantasiuas Greci dicunt, / a nobis uisa poterunt nominari. Ita / ergo nunc de generibus, speci/ebus et ceteris quaerunt, utrum haec / uere subsistentia constantiaque intelle/gantur, ut a corporibus sin/gulis uere atque integre ductam / hominis speciem intellegamus, / an certe quadam animi imagina/tione fingantur, ut ille Oratii (Ars poetica 4.1) / uersus est: Humano capiti²² cer/uicem pictor equinam²³ iungere si / uelit. Quia neque est, neque esse pote/rit, sed sola falsa mentis conside|S355b|ratione pingitur. Nimis acute / subtilis inquisitio, atque ad rem ma/xime pro futura. Scienda enim sunt, / utrum uere sint: nec esset de his / disputatio consideratioque si non / sint. Sed si rerum ueritatem atque / integritatem

²¹ incorporabili] inc(on)parabili S

²² capiti] capite S

²³ equinam] equino S

perpendas, non est dubium quin uere sint. Nam cum res omnes quae uere sunt, sine his quinque / esse non possint, has ipsas quinque / res uere intellectas esse non dubitates. Sunt autem in rebus omnibus / conglutinatae et quodammodo coniunctae atque compactae. Cur enim Aristoteles de primis decem sermonibus / genera rerum significantibus disputaret? uel eorum differentias, propriaque colligeret, et principaliter / de accidentibus dissereret, nisi²⁴ / haec in rebus intimata et quodammodo adunata uidisset? Quia si ita / est, non est dubium quin uere sint, / et certa animi consideratione teueantur, quod ipsius quoque Porphyrii probatur assensu. Nam quasi iam / probato, et scito quod ita uere subsunt, / aliam quaestionem inferre non dubitat, cum dicit: An incorporalia / ita sint, an corporalia. Quae nimis friuola esset atque absurda / quaestio, utrum essent corporalia, / nisi prius esse constaret. Haec quoque / non mediocriter utilis inquisitio / ita resoluitur: Incorporalia |S356a| esse, quae ipsa quidem nullis sensibus capiuntur, anima tamen qualia sint consideratione clarascunt. Nam quia incorporeorum, / prima natura est, potest res incorporea parens esse corporeae / quodammodo. Corporea uero incorporeis praeesse non poterunt, quoniam substantia genus est, corporale uero et / incorporale species substantiae, / corporale non esse genus haec res / declarat, quia substantiae, id est / generi, incorporale subponitur. / Quod si corporale esset genus, nunquam sub eo incorporea species / poneretur. Animaduertere igitur / uehementissime, quod nunquam / quicquam a te animaduersum fuit. / Genus ipsum quoniam species habet, / species uero differentiis disiunguntur, et proprietatibus informantur, quoniam quaedam species / repperiuntur quae in contraria / sub generis²⁵ diuisione contrarias quippe obtineant <uices>: et sub animalis rationale atque irrationalis contraria sunt, ut sub rationali, mortale atque immortale, et / haec quoque contraria. Quaeritur, si animal solitario intellectu / neque rationale neque irrationalis sit, unde hae differentiae / in speciebus natae sunt, quae / in genere ante non fuerant? |S356b| Quod si genus, id est animal utrasque res in se habet, ut et / rationale et irrationalis sit, / in uno eodemque duo contraria eueniunt, quod est impossibile. /

Attingam²⁶ igitur breuiter quaestionem, et dicam quod non genus utrumque / sit, id est rationale uel irrationalis, / uel quidquid aliud inter se species per contrarietates diuidunt, / sed uel sua et potestate genus / hoc continet, ipsum uero nihil horum est. Ita ergo genus tale est, ut / ipsum

²⁴ nisi] ni S

²⁵ generis] genere S

²⁶ Attingam] Accinga(m) S

neque corporale, neque in/corporale sit, utrumque tamen / ex se possit efficere. Species / uero alias <corporalis, alias> incorporalis sit. Nam / si hominem sub substantia po/nas, corporalis speciem posu/isti, sin Deum incorporalis. Eodem / modo etiam differentiae. Nam si / corporales uel incorporales spe/cies diuidunt, erunt alias / incorporales, alio tempore / corporales; ut si dicas quadru/pes ad bipedem, corporalis dif/ferentia est, sed rationalis ad / irrationalem, incorporalis est / differentia, et propria nihilomi/nus eodem modo. Nam equale²⁷ spe/ciei proprium fuerit, si incorpo/ralis, incorporale erit proprium, sin corporalis. Pro/prium sin corporalis quod acci/dit, incorporale esse mani|S357a|festum est, ut in animo accidens est / scientia, incorporalis scilicet. / In corporibus uero quae accident, / corporalia esse manifestum est: ut / si quis dicat accidens me ha/bere capillum crispum. Sic igitur / genus neutrum per seipsum est, / sed utrasque res ex seipso effi/cere potest, species, differen/tia, propria et accidentia, ut ac/cepta in contrarias species fue/rint, proinde uel corporalia / uel incorporalia uocabuntur. Sed sunt quibus hoc integrum uide/ri possit, et haec solum incor/poralia esse diffiniunt, qui sic / dicant, non considerari genus / in eo quod queque res na/tura constat, sed in eo quod genus / sit. Itaque si substantia genus est, / non consideratur in eo quod substan/tia est, sed in eo quod sub se species / habet. Item si species corporeum / et incorporeum est, non in eo quod / homo uel Deus dicitur, considerantur, sed / in eo quod est sub genere. Eodem mo/do etiam differentiae non conside/rantur in eo quod bipes uel quadru/pes sit, sed in eo quod est diffe/rentia. Nam quadrupes hoc / ipsum nulla differentia est, nisi²⁸ / sit bipes a quo differat. Ita/que non quadrupes uel bipes re/spicitur, sed id quod medium est |S357b| in bipede et quadrupede, id / est differentia. Et de proprio idem. / Nam quod cuiusque est proprium, in eo / proprium consideratur, quod eius cu/ius dicitur esse <proprium> speciei solum est. Nam ri/sibilis non in eo est proprium homi/nis quia risus est, sed in eo quod solus / homo possit ridere: quae ma/nifeste incorporalia esse indu/bitatum est. De accidentibus uero pro/inde sunt, qualia fuerint ea qui/bus accidunt, ut superius di/ctum est: sed comprobare uidentur hec / ipsius Porphirii sententia, qui, / uelut probato iam quod incorpo/rea sunt, ita ait: Et utrum separata / a sensibilibus, an ipsis sensibili/bus iuncta; quod si esse haec aliquan/do corporalia exstisset²⁹, ab/surdum esset querere utrum incor/poralia seiuncta essent a sensibili/bus an iuncta, cum sensibilia ipsa / sint

²⁷ equale] quale S

²⁸ nisi] ni S

²⁹ extitisset] extitisse S

corporea. Talis est autem quae/stio, ut quoniam quaedam sunt incorpo/rales res, quae omnino corpora non / patiuntur, ut animus uel Deus: quae/dam uero quae sine corporibus / esse non possunt, ut prima post / terminos incorporalitas: quae/dam autem quae in corporibus sunt, et / praeter corpora sese esse patiuntur, / ut anima; quaeritur ergo quin/que res hae ex quo incorporalita/tis sint genere, utrum eorum quae |S358a| [quae] omnino separantur a corpo/re, an quae a corporibus sepa/rari non possunt, an quae iun/guntur aliquoties et aliquo/tiens segrega`n`tur. Uidetur / autem quod et segregari et / iungi possint. Nam quan/do corporalium diuisio per gene/ra fit in species, et eorum propri/a et differentiae nominantur, / haec scilicet³⁰ sensibilia, id est cor/poralia esse non dubium est. Cum / uero de incorporalibus rebus tra/ctatus habetur, et per ea ipsa quae / corpore carent diuiduntur, et / circa corporalia³¹ uersantur. / Quod si hoc est, non est dubium quod / quinque haec ex eodem sint genere, / quod et praeter corpora separa/ta esse possit, et corporibus iun/gi patiatur, sed ita, ut si cor/poribus iuncta fuerint, inse/parabilia a corporibus sint. / Si uero incorporalibus, nunquam ab / incorporalibus separentur, et / utrasque in se contineant potesta/tes. Nam si corporalibus iungun/tur, talia sunt, qualis illa prima post / terminos incorporalitas, quae / nunquam discedit a corpore: si uero / incorporalibus, talia sunt, qualis est / animus, qui nunquam corpori co/pulatur. }

Deinde attenden/dum est quoque quod {^{inP2 pp. 166.6-167.12} huiusmodi res |S358b| in corporibus atque in sensibili/bus; intelliguntur autem praeter sen/sibilia, ut eorum natura perspi/ci et proprietates ualeat compre/hendi. Quocirca cum genera et spe/cies cogitantur, tunc ex singu/lis in quibus sunt similitudo eorum / colligitur, ut ex singulis homi/nibus³² inter se dissimilibus hu/manitatis similitudo, quae si/militudo cogitata animo ue/raciterque perspecta fit species, / quarum specierum rursus diuer/sarum similitudo considerata, quae / nisi in ipsis speciebus aut in / earum indiuiduis esse non potest, / efficit genus, itaque haec sunt / quidem in singularibus. Cogitan/tur uero uniuersalia, nilque aliud / species esse putanda est, nisi³³ cogita/tio collecta ex indiuiduorum / dissimilium numero substanti/ali similitudine, genus uero cogi/tatio collecta ex specierum simi/litudine. Sed haec similitudo cum / in singularibus est, fit

³⁰ scilicet] scire S

³¹ corporalia] incorporalia S

³² hominibus] homi/minibus S

³³ nisi] ni S

sensibili/s: cum in uniuersalibus, fit in/tellegibilis; eodemque modo cum / sensibilis est, in singularibus per/manet, cum intellegitur, fit uni/uersalis. Subsistunt ergo cir/ca sensibilia, intelleguntur autem / praeter corpora, neque enim interclu/sum est ut duae res eodem in sub|S359a|iecto <non> sint ratione diuersae, ut / linea caua atque curua: due / res sunt cum diuersis diffini/tionibus terminentur, diuersus/que eorum intellectus sit, semper ta/men in eodem subiecto reperiuntur. Ea/dem enim linea caua, eadem curua / est. Ita quoque generibus et spe/ciebus, id est singularitati et / uniuersalitati unum quidem / subiectum est, sed alio modo uni/uersale est cum cogitatur, singulare cum sentitur in rebus / his <in> quibus esse suum habet.

His i/gitur terminatis omnis (ut / arbitror) questio dissoluta est. / Ipsa enim genera et species sub/sistunt quidem alio modo, in/telliguntur uero alio modo, et sunt incor/poralia, sed sensibilibus iun/cta et subsistunt ut insensi/bilibus. Intelliguntur uero ut per semet ipsa subsistentia, ac non / in aliis esse suum habentia.}

{^{inP2 p. 168.8-12} De / his idem generibus et speciebus / [et propriis] de quibus superiores / intulerat quaestiones, ac de / propositis, id est diffentiis, pro/priis atque accidentibus pro/babiliter, hoc est uerisimiliter,} {^{inP2 p. 168.19-23} se/se dicere promittit, hoc est non / praeter opinionem ingredi/entium atque lectorum, quod introduc/tionis est proprium. Nam cum ab <im>pe|359b|ritorum hominum mentibus do/ctrinae secretum altioris abhor/reat, talis esse introductio / debet, ut praeter³⁴ opinionem in/gredientium non sit.} {^{inP2 p. 169.2-5} Antiquos / autem ait de hisdem disputasse / rebus, sed eorum illum maxime / tractatum sequi quem Peripa/thetici Aristotile duce reli/querunt, ut tota disputa/tio ad praedicamenta perueniat.}

{^{DT 1174C5-7} Propositio est uerum falsumue sig/nificans, quae enuntiatio et / proloquium.}
{^{DT 1174C7-8} Quaestio est in dubita/tione ambiguitatemque addu/cta propositio.}
{^{DT 1174C10} Conclusio est ar/gumentis abprobata propositio. /}
{^{DT 1174C7-8} Argumentum est oratio rei du/biae faciens fidem.}

³⁴ praeter opinionem] oppinione(m) pret(er) S

{DT 1174D1-2 *Argumen/tatio est argumenti per oratio/nem explicatio.*
 {DT 1183A10-11 *Huius species / duae sunt: Sillogismus et / inductio.*
 {DT 1183A11-13 *Sillogismus est ora/tio in qua positis quibusdam / et concessis aliud quoddam pro ea uisa / quae concessa sunt.*
 {DT 1183D1-3 *Inductio est / oratio per³⁵ quam a particularibus / ad uniuersalia progressio fit.*

p. 295a

{inP2 pp. 170.4-171.8 <C>*ur genus speciei, differen/tiae, proprio et accidenti dispu/tationis ordine praeponatur? /*

Respondendum est iure factum uideri. / Omne enim quod uniuersale est, intra / semet ipsum cetera concludit, ipsum uero / non concluditur, de genere itaque incho/andum fuit quod cetera natura suae / magnitudinis continet et coercet. /

Praeterea illa semper priora putanda / sunt, quae si auferat quis, cetera perimuntur, et quae illis³⁶ positis consequuntur. Et / sublato quidem genere, cetera consumuntur; positis ceteris sequitur. / Nam si animal auferas, quod est genus / hominis, homo quoque quod est species. / et rationale quod est differentia, et / risibile quod est proprium, et grammaticum / quod est acciden,s non manebit. Prior / igitur est natura generis, posterior / ceterorum.

Iure igitur in disputatio/ne praeposium est.}

{inP2 pp. 171.14-172.14 *Cum `autem´ neque genus neque / species neque differentia neque proprium neque accidens in signi/ficatione simplices sunt, cur de his / tantum duobus, id est de genere et spe/cie, dicitur non simpliciter dici?*

Dicen/dum est quod longitudinem uitans, tan/tum speciem nominauit, eamque idcir/co, ne solum genus significationis / multiplicis putaretur, una, inquit, / generis significatio est quae in mul/titudinem uenit, a quolibet uno / principium trahens ad quem scilicet |S295b| ita illa multitudo coniuncta est, ut / ad se inuicem per eiusdem unius princi/pium copulata sit³⁷, ut cum Romanorum / dicitur genus. Multitudo enim

³⁵ per quam] p(ro) qua S

³⁶ illis] illis p(os)teriora add. i.m. med. S

³⁷ sit] si`n` t S

romanorum / ab uno Romulo uocabulum trahens, / et ipsi Romulo et ad se inuicem quasi / quadam ominis hereditate coniuncta est. Ea enim quae a Romulo societas / descendit, Romanos inter se omnes / uno generis nomine deuincit et colligit.}

{inP2 p. 173.4-17} Ordo autem uerborum ita / se habet, quod est yperbaton intellegendus. Genus enim dicitur et ad se inuicem / aliquo modo habentium et aliquorum ad / unum se habentium aliquo modo collectio (Rursus collectio subaudienda / est). Secundum quam significationem dicitur / genus Romanorum, ab habitudine / uidelicet unius. Dico autem Romuli / et multitudinis `scilicet rursus` habitudine / habentium aliquo modo ad inuicem / cognationem eam quae ab illo est, id est / Romulo, secundum diuisionem ab aliis / generibus, dictae scilicet multitudine. Haec enim multitudo ad unum / et ad se inuicem habens, genus dicta est, / ut ab aliis discerneretur, ut Romanorum genus ab Atheniensium coetorumque separatur.}

{inP2 p. 174.14-175.8} Quattuor omnino / sunt principia quae unumquodque principaliter efficiunt. Est enim una causa quae effectiua dicitur, ut pater filii; / est alia materialis, ut lapides / domus; tertia forma, ut hominis |S296a| rationabilitas; quarta quae obrem, / uelut pugna uictoriae. Duo uero sunt / quae per accidentia unicuique dicuntur / esse principia, locus ac tempus. Quoniam omne / quicquid nascitur, in loco fit et in tempore est; et quicquid in loco uel tempore / natum factumue fuerit, eum locum uel tempus / dicitur habere principium accidenter. / Horum omnium in hac secunda generis / significatione quaedam ex alterutris sumit³⁸. Quae ad significationem / generis uidebantur accommodata. Ex his / quidem³⁹ causis quae principalia sunt, effectiuum; ex his uero quae accidentia, / locum.}

{inP2 p. 180.4-7} Iure quidem philosophi genus / tertium ad disputationem, hoc est solum / quod substantiam monstrat, ponunt; / coeterea uero aut unde quid existit aut / quemadmodum a ceteris hominibus in / unam quasi populi formam diuidatur, ostendunt.} Uerum de primo aut secundo disputare, {inP1 p. 39.16} aut historicorum aut poetarum est.} /

{inP2 p. 175.14-16} Tantalus Pelopem, Pelops Atreum, Atreus Agaemnonem, Agamemnon genuit Orestem.} Ad didit hoc, ne uideretur hoc genus / duplex propter loci et `procreantis diuersitatem, id est sanguinis `linea` maxime diuisi. Hoc non de se dicunt neque de ordine

³⁸ sumit] U(e)l -tur s.l. alia manu S

³⁹ quidem] queda(m) S

/ {^{inP2 pp. 177.18-178.8} *digestae disputationis, sed de huma/ni consuetudine sermonis, in quo / prium eam significationem generis dictam / fuisse cognouimus. quae a procreante / sit tracta; accedente uero aetate / loquendi usu nomen generis etiam |S296b| ad multitudinem habentem se quodam modo ad aliquem fuisse / translata.* Hoc idcirco quoniam super/uis dixit. Haec enim uidetur promptissima, / ut ab hac, scilicet secunda quam promptis/simam dicunt, quae est multitudinis. / Prius enim genus appellatum est quod / quis a generante duceret, post/ea factum est, ut per loquendi usum / etiam multitudinis ad aliquid / quodam modo se habentis genus / diceretur, propter diuisiones scilicet gentium, ut esset nominis / societatisue inter has discretio,} / ac si diceret: ut ego arbitror / et opinor propter similitudinem / quam cum illis habet {^{inP2 p. 178.12-14} *ut genus, quod / secundum procreationem dicitur quoddam / esse principium eorum quae ab ipso / procreantur.*} Cautè additum ui/detur, ne `n`ulla horum esse distan/tia uideretur. Distat namque inter / specierum et cognationis genus / quod illud {^{inP1 p. 38.2-4} *aequeuis speciebus / aequale genus est. Hominem / enim et equum neutrum neutro / quae sub animali sunt, prius pos/sumus dicere*} nascendi. Istud uero {^{inP1 p. 38.10-13} *non ita est. Quisquis enim fuit pater / Capis qui Capuam condidit, Ca/pin prius genuit, a quo postea / Capuanorum cognatio iunctioque |S297a| manauit.*} Et quod istud {^{inP1 p. 38.16-18} *uno / de filio cognationem colligere / potest; illud uero minime, nisi / multae species subponantur.*}

Inter muttitudinis quoque et procrea/tionis interest quod illud semper in / multitudine, hoc uero etiam in / uno, ut aliquis a patre genus / trahit, sicut illud genus quod ad / multitudinem dicitur, uno sub no/mine multitudinem claudit / et coercet et continet.

{^{inP2 pp. 180.20-181.13} *Diligenter `autem` / ait DESCRIBENTES, non diffinien/tes. Diffinitio fit ex genere, / genus autem aliud genus habere non / potest. Idque obscurius est / quam ut primo `aditu` / dictum pateat. / Fieri enim potest ut res quae / alii genus sit, alii generi sub/ponatur; sed cum subponitur, non quasi / genus sed tanquam species collo/catur. Unde non in eo quod genus est, / subponi alicui potest; sed cum / subponitur, ilico species est. / Quod cum ita sit, ostendit genus / genus habere non posse. Si igitur / genus diffinitione concludere / nullo modo potuisset, genus / aliud quod ei praeponi posset non ha/beret.*

Atque ideo discriptio/nem ait esse factam, non diffinitio/nem. Descriptio uero est quae unam / quamlibet rem quadam propieta/te designat. Cum enim plura in |S297b| unum conuenerint, ita ut omnia

*si/mul rei cui applicantur equentur; / unde nisi ex genere uel differen/tiis
haec collectio fiat, descrip/tio nuncupatur} {^{inP2 p. 181.23-24} qualibet non
me/diocri re, sed tota specie, id est / formae suae substantia. }*

*{^{inP2 p. 182.9-11} Nomen ani/malis ad interrogationem quid sit / de
homine et de equo praedicatur, } non / in eo quod quale sit uel quantum,
quae / pertinent ad qualitatem et quan/titatem, et `non´ ad substantiam.*

*{^{inP2 p. 188.14-16} Homo / uero cum sit species, de Socrate et Pla/tone
praedicatur, qui non specie differunt / a se inuicem sed numero. }*

*Queritur / enim {^{inP2 p. 191.5-17} quomodo Socrates a Platone /
differat numero, cum Socrates / unus sit et Plato unus, unitas uero / ab
unitate non differt numero. /*

*Sed est intellegendum quod dictum est / numero differentibus, id
est in / numerando differentibus, hoc / est dum numerantur. Cum enim
dicimus / `hic Socrates est´ `hic Plato est´, du/as facimus unitates; at si
digito / tangamus. dicentes `hic unus est´ de / Socrate, rursus de Platone
`hic / unus est´, non eadem unitas in Socrate / numerata est quae in
Platone. / Alioquin qui posset fieri ut secundo / tacto⁴⁰ Socrate, Plato
etiam mon/straretur, quod non fit. Nisi `enim´ tetigeris / Socratem uel
mente uel digito, itemque / tetigeris Platonem, non facies duos, |S298a|
dum numerantur. }*

*{^{inP2 pp. 189.17-190.1} Nunc genus a ce/teris omnibus, quae quolibet
modo / praedicantur, separare contendit, / hoc modo. } {^{inP2 p. 195.6-8} Tria
sunt quae hanc / tertiam significationem gene/ris informant: de pluribus
prae/dicari, differentibus specie, / in eo quod quid sit. } Quid diuidat /
genus ab indiuiduis, quid a spe/ciebus et propriis, quid differentiis / et
accidentibus?*

*{^{inP2 p. 184.1-5} De singularita/te praedicantur, quaecumque unum /
quodlibet habent⁴¹ subiectum, de quo di/ci possunt, ut ea quibus singula /
subiecta sunt indiuidua, ut Plato, / ut hoc album quod in hac <niue>
proposi/ta est, ut hoc scamnum in quo nunc sedemus. }*

*{^{inP2 p. 195.12-18} Indiuiduum de pluribus / dicitur. Dicitur enim
indiuiduum quod om/nino secari non potest, ut unitas / uel mens dicitur
indiuiduum, quod ob / soliditatem diuidi nequit, ut ad / adamas⁴² dicitur*

⁴⁰ tacto] tacito S

⁴¹ h(abe)t i.t., -abent s.l. S

⁴² adams] amans S

indiuiduum, cuius / praedicatio in reliqua similia non conuenit, ut socrates. Nam cum illi / sint coeteri homines similes, / non conuenit proprietas illius et prae/dicatio in coeteros.}

{^{inP2 pp. 191.21-192.20} *Tribus mo/dis unumquodque uel differre ab alio dicitur uel alicui idem esse: genere / et specie et numero. Quaecumque / igitur genere eadem sunt, non necesse / est esse eadem specie. Si uero eadem / sint specie, genere quoque eadem |S298b| esse necesse est, ut cum homo atque / equus idem sint genere (uterque / `enim´ animal nuncupatur) differunt spe/cie, quoniam alia est hominis spe/cies, alia equi. Socrates uero / atque plato, cum idem sint spe/cie, idem sunt genere. Utrique enim / et sub animalis et sub hominis / praedicatione ponuntur. Si quid / uel genere uel specie idem sit⁴³, non / necesse est idem esse numero. Quod / si idem sit⁴⁴ numero, idem et specie / et genere esse necesse est, ut So/crates et Plato, cum et gene/re animalis et specie hominis / idem sint, numero tamen in/ueniuntur esse disiuncti; gladi/us uero atque ensis idem sunt nume/ro (nihil enim omnino aliud est / ensis quam gladius), sed nec / specie diuersi sunt (utrumque enim / gladius est), nec genere (utrumque / enim instrumentum est, quod est gladii / genus). Quoniam igitur homo, bos, atque / equus, de quibus animal praedi/catur, specie differunt; nume/ro etiam eos differre necesse / est, idcirco plus habet hoc genus / a specie quod de specie differen/tibus praedicatur.}*

{^{inP2 p. 194.5-18} *De hoc quod dicit “non / in eo quod quid sit, sed magis in eo / quod quale sit”, oritur questio. / Aristotiles enim differentias / in substantia putat oportere |S299a| praedicari. Quod uero in substantia / praedicatur, hanc rem de qua praedicatur / non qualis sit, sed quid sit ostendit. /*

Soluitur hoc modo. Differentia / enim ita substantiam demonstrat, / ut circa eam qualitatem determi/net, id est substantialem proferat / qualitatem. Quod ergo dictum est magis, / tale est tanquam si diceret: Uidetur / quidem substantiam significare / atque in eo quod quid sit praedicari, sed / magis illud est uerius quod etsi / substantiam⁴⁵ monstret.}

⁴³ *sit] s(un)t S*

⁴⁴ *sit] s(unt) S*

⁴⁵ *substantiam monstret] subsistunt monstret(ur) S*

Superior / diuisio omnium rerum {^{inP2 p. 186.12} commodior / fieri potuit, hoc modo.} {^{inP2 p. 188.2-4} Por/firio uero alia fuit intentio. Non / enim omnia nunc a semet ipsis dis/iungere festinabat, sed tan/tum ut coetera a generis⁴⁶ for/ma <et> proprietate separaret.} {^{inP2 pp. 186.12-187.1} Eorum / quae dicuntur, alia quidem ad singula/ritatem `praedicantur ut indiuidua, alia ad plura/litatem' ut genus et coetera omnia. / Eorum uero quae de pluribus praedicantur, / alia secundum substantiam ut genus, differentia, species; alia `secundum' acci/dens praedicantur, ut proprium et acci/dens. Sed eorum quae secundum substantiam / praedicantur, alia in eo quod quid sit / ut genus et species, alia in eo quod / quale⁴⁷ sit dicuntur ut differentia. / Eorum quae in eo <quod> quid sit quidem⁴⁸ praedicantur, / alia de speciebus pluribus ut genus, / alia minime ut species. Eorum quae / secundum accidens praedicantur, alia |S299b| sunt quae de pluribus speciebus / ut accidens, differentia; alia / de una tantum ut proprium.}

{^{inP2 pp. 196.18-197.4} Omnis ergo diffinitio uel descriptio debet ei / quod diffinitur aequari. Si enim diffini/tio diffinito⁴⁹ non sit aequalis, siqui/dem maior est et⁵⁰ quaedam⁵¹ alia / continebit, non necesse est ut / semper diffiniti substantiam mon/stret; si minor, ad omnem diffi/niti substantiam non peruenit. Maior/a enim de minoribus praedicantur, ut / animal de homine; minora de / maioribus nunquam. Nemo enim dicit / 'omne animal homo'.} Omnis igitur / diffinitio uel descriptio(!) conuerti/bilis esse debet, ut nihil possit esse superfluum uel etiam minus qua de/beat continere qualis est ista. Quic/quid enim genus est, de pluribus specie / differentibus praedicatur. Et conuersim: / quicquid de pluribus specie dif/ferentibus praedicatur, genus est. /

SUFFICIENT HAEC DE GENERE. /

INCIPIT DE SPECIE. /

a {^{inP2 pp. 198.10-199.11} Si haec fuit ratio praeponendi ge/neris reliquis omnibus, quod natu/rae suae magnitudine coetera / contineret, nonne

⁴⁶ generis] genere S

⁴⁷ quale sit] q(ua)lia sint S

⁴⁸ quidem] q(uo)d S

⁴⁹ diffinito] diffiniti a.c. S

⁵⁰ et] ut S

⁵¹ quaeda(m) a.c., quae & p.c. S

aequum erat spe/ciei differentiam in ordine tractatus antepone, cum praesertim differentiae species informant, / prius uero est quod informat quam id / quod eius informatione perficitur? [S300a]

Hinc respondendum est questioni / huic, quoniam omnia quae ad aliquid / praedicantur, substantiam semper ex / obpositis sumunt. Ut igitur / non potest esse pater nisi sit filius / nec filius nisi praecedat pater, ita / etiam in genere et specie uide/re licet. Species quippe nisi / generis non est, rursusque genus esse / non potest nisi referatur ad speciem. / Quorum ergo relatio alterutrum consti/tuit, eorum continens factus est / iure tractatus.}

{^{inP2 p. 200.4-18} Cautissime autem dic/tum est uniuscuiusque. Haec enim secundum / accidens dicitur. Quae unicuique / forma est indiuiduo} et {^{inP2} acci/dentium congregatione perficitur. / Alia est substantialis forma, ac / species quae humanitas nun/cupatur, eaque non est quasi subposita / animali sed tanquam ipsa qua/litas substantiam monstrans. / Haec enim et ab hac diuersa et quod / in uniuscuiusque corpore ac/cidenter sita est et ab ea quae genus / deducit in partes. Postrema / quae plura sunt, quae cum eadem sint, / diuersis tamen modis ad aliud / atque aliud relata intelleguntur, / ut hanc ipsa humanitatem si / in eo quod ipsa est perspexeris, spe/cies est, ea quae substantialem de/terminet qualitatem, si sub ani/mali eam intellegendo loca|S300b|ueris deducit animalis in se/se participationem, separaturque / a coeteris animalibus ac fit ge/neris species.}

{^{inP2 p. 201.2-5} Triplicem igitur / speciei subieci/mus significatio/nem. Unam quidem substantiae qua/litatem, quam ille propter suam ob/scritatem⁵² praetermisit. Alia cuius/libet indiuidui propria for/ma. b Tertia quae subponitur / generi.}

{^{inP2 pp. 202.19-203.4} Omnia quaecumque ad / aliquid praedicantur, ex his de quibus / praedicantur substantiam sorti/untur. Quod si' diffinitio uel descrip/tio uniuscuiusque substantiae / proprietatem debet ostendere, / his quae inuicem referuntur. / Ergo quoniam genus speciei genus est, / et in substantiam suam uocabu/lum generis species sumit, in / diffinitione generis speciei nomen / aduocandum est. Quoniam uero species / id quod est sumit ex genere, nomen / generis in speciei diffinitio/ne non fuit omittendum.} Atque / hoc ideo, ne forte quis obpo/neret, dicens {^{inP2 p. 202.4-17} ex notioribus / fieri oportere diffinitionem, / quam illa res quae diffinitur. / Si ergo generis uocabulum notius / est quam speciei, in

⁵² *ob/scritate(m)] ob/suritate(m) a.c S*

*diffinitione / generis speciei nomen uti non debuit; quodsi speciei nomen
facilius / intellegitur quam generis, in diffi|301a|nitione speciei nomen
<generis> non fuit / apponendum. Cui questioni / occurrit dicens: Nosse
autem oportet / quia et genus alicuius est genus' et rel.}*

c {^{inP2 p. 203.16-20} *Tribus speciem diffinitionibus informavit, quarum
/ quidem duae omni speciei conveniunt, id tantum hae diffinitiones /
monstrant, quae sub genere / ponuntur. Nam et ea quae dicit / id esse
speciem quod sub genere ponitur, / eam tantum vim significat speciei, qua
refertur ad genus. Et ea quae / dicit id esse speciem de qua genus in eo /
quod quid sit praedicatur, eam rursus significat speciei formam quam
retinet ex generis praedicatione. Idem / est autem et sub genere poni et
de ea / praedicari genus, sicut idem est praeponi generi et genus praeponi.
Quodsi omnis / species sub genere collocatur, manifestum est omnem
speciem hoc ambitu descriptionis includi. Sed tertia diffinitio de ea
tantum loquitur / specie, quae nunquam genus est et quae / solum species
praestat. Haec autem species ea est quae de differentibus / specie
minime praedicatur. <Si> species quidem de subiectis 'sed'⁵³ non de
differentibus specie, ea solum erit / generis superioris species.} /*

d {^{inP2 pp. 206.19-207.2} *Decem praedicamenta ab Aristotele / sunt
posita. Quae idcirco praedicamenta dicuntur, quoniam de ceteris /
omnibus praedicantur.} |S301b|*

e Hoc dicit: {^{inP2 p. 208.9-19} *Sumamus unius praedicamenti
exemplum, ut ab eo quoque in caeteris praedicamentis uel speciebus in
uno/quoque filo uel ordine quid eueniat / possit agnosci. Substantia est
genus / generalissimum. Haec enim de cunctis / aliis praedicatur. Ac
primum huius / species est corporeum et incorporeum. Nam et quod
corporeum est / substantia dicitur tanquam incorporeum. Sub corporeo
uero animatum / et inanimatum ponitur. Sub animato corpore animal
collocatur. / Nam si sensibile addas animato / corpori, animal facis.
Reliqua / uero pars, id est species, continet <in>animatum corpus
insensibile,} {^{inP1 p. 70.22-23} *ut ostreae / et concha maris}. {^{inP2 pp. 208.19-209.6}*
*Sub animali / autem rationale animal et irrationale. Sub rationali homo
/ atque Deus. Nam si rationali mortale subieceris, hominem facis; si
immortale, Deum. Deum / uero corporeum. Hunc enim mundum /
Deum ueteres uocabant, et Iouis eum appellatione dignati / sunt,
Deumque solem ceteraque caelestia / corporea, quae animata esse / tum
Plato tum plurimus doctorum / chorus arbitratus est. g Sub homine uero**

⁵³ 'sed', 'si' ut videtur S

*indiuidui singularesque / homines ut Plato, Cato, cuius / rei subiecta
descriptio ponitur / in subsequenti pagina exem|S302a|plum.}* {^{inP2 p.}

^{210.12-18} *Non solum differentiae rationalis species est homo, ue/rum etiam
Catonis et Platonis / coeterorumque species appel/latur, propter diuersam
scilicet / causam. Nam rationalis idcirco / species est, quoniam rationale
per / mortale et inmortale diui/ditur, cum sit homo mortale, idem / uero
homo species est Platonis et / coeterorum. Forma enim horum om/nium
homo est substantialis / atque ultima similitudo.}* Nam / et ipsa aliis
subiciuntur et his / alia subponuntur quasi compara/tiones.

h {^{inP2 p. 214.6-19} *Specialissimae speci/es, licet indiuiduis
praepo/nantur, tamen praepositi habitudi/nem non habent, idcirco
quoniam illa / quae speciei ultimae subpo/nuntur talia sunt, ut quantum ad
/ substantiam pertinent, unum quid/dam sint nec habentia substan/tialem
differentiam sed acci/dentibus efficiuntur, ut nu/mero saltem distare
uidean/tur, ut pene dici possit, / nec pluribus praeesse speciem, et /
quodammodo nulli praepositam. / Nam cum species substantiam /
monstret, unaque sit omnium in/diuiduorum sub specie posi/torum
substantia fit. Fit quo/dammodo nulli praeposita, si |S302b| ad
substantiam quis uelit aspi/cere: at si accidentia quis / consideret, plures
de quibus prae/dicetur species fiunt, non sub/stantiae diuersitate, sed
acci/dentium multitudine.}* {^{inP2 p. 217.3-5} *Si enim / haberet aliud genus,
minime / ipsum generalissimum uocaretur.}* / i Et quae {^{inP2 p. 217.13-16 Y}
*cum sit species, nunquam / diuiditur in species. Si enim omne / genus
specierum genus est, si quod non / diuiditur in species, genus esse non /
potest.}*

k Cur hoc dictum sit, / cum multae species de singu/lis subiectis
dicuntur. Hoc / duobus explicabitur modis. {^{inP2 p. 219.9-20} *Uno / quidem
quia multo plures `sunt` spe/cies, quae de numerosis indi/uiduis
praedicantur quam ea quibus / unum indiuiduum tantummodo / uidetur
esse subpositum. Dehinc / quia multa secundum potestatem / dicuntur,
cum actu ita non sint, ut ri/sibilis homo dicitur, etiamsi mini/me rideat,
quoniam ridere potest. / Ita uero species de numero⁵⁴ dif/ferentibus
praedicatur: nihil mi/nus⁵⁵ enim phenix de pluribus phoe/nicibus
praedicaretur, si plures essent / quam nunc quando unus esse perhibetur.
/ Item solis species de hoc uno so/le quem nouimus, nunc dicitur: at si*

⁵⁴ numero] dumero(!) S

⁵⁵ mi/nus] om(i)/nus S

ani/mo plures soles et in cogitatione / fingantur, nihilominus⁵⁶ de pluribus |S303a| solibus indiuiduis nomen solis / quam de hoc uno praedicatur.} /
 1 {^{inP2 pp. 219.22-220.10} *Illa quae subalterna uocantur / ita diffiniri queunt: Sub/alternum genus est quod esse `genus´ poterit / et species ad eumque modum sunt / ut in familiis quae procreant / et procreantur, ut etiam mon/strat subiectum exemplum, / ut Agamemnon, Atrides, et Pelopides, Tantalides;} {Pelops / ad Tantalum comparatus, Tan/talus ad Iouem quasi species sunt, / idemque Tantalus ad Pelopem, / Pelops ad Atreum tanquam ge/nera esse uidentur, cum Iupiter / ueluti sit horum generalissi/mum genus.} Si enim omne genus / specierum genus est, si quod non diui/ditur in species, genus esse non pote/rit.*

m {^{inP1 p. 73.7-17} *Hoc attentissime respi/ciendum est, quod in diuersis lon/ge nationibus in eo genere, / ubi ex sanguine aliqua cog/natio deducitur diuersarum / cognationum gens⁵⁷ ad unum ca/put generis duci potest. Nam / Romani a Romulo sunt, Romulus / a Marte, Mars a Ioue, pote/rit gen`u`s Romanorum ad⁵⁸ Iouem / duci. Item quoniam Athenienses / a Minerua, Minerua a Io/ue, potest gen`u`s Atheniensium genus ad eundem Iouem duci. Item quoniam |S303b| Persae a Sole, Sol a Ioue, potest, / Persarum gen`u`s ad eundem Iouem, duci. Ita diuersissime gen/tes ad unius cognationem / hoc est iouis erigi possunt.} {^{inP2 p. 221.8-18} *Quoniam / igitur de subalternis generibus di/cens, familiae cuiusdam posuit / exemplum, quod ab Agamemnone / peruenit ad Iouem, quem quidem pro / reuerentia, ultimum posuit. / Quantum enim ad ueteres theolo/gos, referuntur, Iuppiter ad Satur/num, Saturnus ad Coelum, Coelus⁵⁹ ad an/tiquissimum Ophionem ducitur⁶⁰, cuius / Ophionis nullum principium est. / Ne igitur quod in familiis est, id`in` rebus / esse crederetur, ut res omnes pos/sint ad unum sui redire prin/cipium, idcirco determinauit hoc / in generibus et speciebus esse non / posse; neque sicut familiae⁶¹ cuius/libet, ita ergo omnium rerum unum / potest esse principium.}*
 {^{inP1 pp. 73.18-75.6} *Nunquam / uero diuersa genera sub uno / genere esse possunt. Aristotiles / enim primorum generum .x. praedica/menta**

⁵⁶ nihilominus] n(i)hil magis S

⁵⁷ gens] gen(us) S

⁵⁸ ad Iouem] aioue S

⁵⁹ Coelus] coelu(m) S

⁶⁰ ducit(ur)] d(icitu)r a.c. S

⁶¹ familiae] fam(i)lia S

constituit, quae uelut fons / subterioribus omnibus ortum nationemque profuderunt. Haec ergo / .x. sunt genera, quae generalissima sunt, et superius eis nullum / inueniri potest genus, ad unum / genus reduci non poterunt. Quod si / .x. genera prima ad unum genus |S304a| reduci non poterunt, nec illa quae / sub eisdem generibus sunt, id⁶² est species / subalternaque genera, ad unum genus / poterunt aliquando applicari. / Nam si prima eorum genera ad unum / superius duci non possunt, non est dubium quin ea ipsa quae sub ipsis / sunt, ab uno genere coerceri contine/rique non patiantur. Nam si substantia, qualitas, et quantitas, sub / alio communi nomine poni non / possunt, quia ipsa magis sunt genera, / nec quicquid substantia fue/rit, ut est sub eodem genere, uel animal uel homo, uel item sub qualitate uel quantitate, ad aliquod / genus commune se poterunt applicare. Nunquam uero inueniri genus / poterit, quod haec .x. genera solitario et proprio intellectu in/tra se possit ueluti species / continere. At dicat quis: Haec / omnia .x. genera si uere sunt sub/sistentia, quodammodo et / substantia et entia dici pos/se. Flexus hic sermo est ab eo / quod est esse, et in participii ab/usione tractum est propter angus/tationem linguae Latinae com/pressionemque. Haec uero (ut dic/tum est) possunt entia uocari. Et ens / hoc ipsum quidem `esse`, genus eorum for/tasse dici uidebitur. Sed falso. / Namque omnia quae inter se aequi|304b|uoce nominantur, nunquam ei/usdem continentia sortiuntur. / Quippe quorum substantia discre/pat, non est dubium quin generis uero / ipsius diffinitio discrepet: / haec autem ut entia nominentur, / non uniuoce, sed equiuoce praedicantur. / Nam substantia ens est, et item qualitas ens est, si quis rationem diffi/nitionemque qualitatis dicit, eadem / natura utriusque non potest conue/nire, non est dubium quin substantia / et qualitas non uniuoce, sed equi/uoce praedicentur. Quod si `aequiuoce praedicantur, sub` eiusdem / generis sub fonte poni non poterunt. / Non est igitur in generibus specie/busque aliquod genus solum quod / possit diuersa genera coer/cere.}

n {^{inP2 p. 227.7-10} Idcircoque Plato a ma/gis generibus usque ad magis / species praecipiebat facere / sectionem, per ea enim quae fini/ta essent numero iubebat / descendere diuidendo,} {^{inP2 p. 227.12-13.} ita uero in species diuidi comprobatur, / ut in specificis differentiis / soluantur.} {^{inP1 p. 76.3-14} Specificae quidem sunt / differentiae quibus species uel / informantur uel declarantur. / Declarantur autem species diffe/rentiis, hoc modo. Si quis enim / dicat substantiam ut sub ea / ponat corpus, sub corpore / animatum,, sub animato sen|S305a|sibile, sub eo animal, sub ani/mali

⁶² *ide(st) a.c., ide(m) `(e)n(im)´ p.c. S*

rationale, sub rationali⁶³ mortale, per has omnes speci/es quae sunt substantiae, cum pro diffe/rentiis posuerit, hominis scilicet species informatur. / Nam corpus animatum ab inani/mato corpore differentia est; / porro animal ab insensibilibus, / et rationale ab irrationabi/libus, et mortale ab immor/talibus differentiae sunt. Haec igitur / omnia cum junxeris, unam speciem / declarabis.} {^{inP1 p. 76.17-21} Sunt autem tales differentiae, ac si dicas ani/mal rhetoricorum, quod solus ho/mo rhetor esse possit. Sed / haec differentia non specifica / est substantiae hominis, sed / tantum artem quamdam scientiamque⁶⁴ / esse commendat.} Nec quo natum / est n`ec` quo ferret infinita colligere. / o Haec {^{inP1 p. 76.26-77.7} non solum infinita sunt, sed etiam / quaecumque in se continuerunt / infinita sunt. Rethorica enim spe/cies est. Sed cum uenerit in sin/gulos homines, tunc per singu/los et infinitos diuisa, sin/gula etiam fit et infinita. Si / enim omnes quicumque sunt uel fuere ret/hores numerentur, nullus / unquam huiusce modi nu/merationis finis erit, cum prae/sertim etiam per infinita tempora |S305b| in futurum singuli homines ret/hores esse possint.} Haec igitur / infinita sunt uel numero {^{inP2} uel quod in / generatione et corruptione / posita nunc incipiant, nunc desi/nant esse.} p {^{inP2 p. 228.14-17} Diuidere est in multi/tudinem quod unum ante fuerat / dissoluere. Omnisque diuisio / e contrario compositionem con/iunctionemque meditat. Quod enim / cum sit unum dispartiundo diui/ditur, id ipsum ex plurimis rur/sus partibus adunatur.} Uerum {^{inP2 pp. 228.21-229.3} in/diuiduorum similitudinem spe/cies colligunt, specierum uero / genera; similitudo uero nihil est ali/ud nisi quedam unitas qualitatis, / ergo substantialem similitudinem / indiuiduorum species collig`un`t, specierum uero genera continuant, et ad se / ipsa reducunt. Rursus generis adu/nationem differentiae in speci/es distribu`u`nt, specieique adu/nationem in singulares indi/uiduasque personas acciden/tia partiuntur.} q {^{inP1 p. 78.7-11} Quicumque ad / magis genera ascendit, omnem / specierum multitudinem per genera / colligit adunatque. Cum ue/ro de magis generibus⁶⁵ usque ad ma/gis species decurritur, om/nis unitas generum superi/orum in multifidas ramosasque / species segregabitur.} |S306a|

⁶³ rationali] rationale a.c. S

⁶⁴ scientiamque] scientiae S

⁶⁵ generibus] g(e)n(er)is a.c. S

{^{inP1 p. 77.19-21} *Namque sub uno genere plures / species inueniuntur, idcirco / species genus illud unde proflu/unt, in plurima segregant / atque dispertiunt.*} {^{inP1 p. 78.16-17} *Ipse quoque infi/nitatem*

indiuiduorum ad unam re/uocant formam.}

r {^{inP2 p. 229.18-20} *Species namque / sola indiuidua colligit, genus uero / tum⁶⁶ species colligit tum ipsarum / indiuidua simul contrahit.*} /

s {^{inP2 p. 229.23-230.3} *Milia hominum eo quod sunt homines / unus homo est; homo uero specia/lis, si ad hominum multitudinem / respexeris, plures sunt.*}

t {^{inP2 pp. 231.20-232.22} *Breuiter / que superius dicta sunt comme/morat.*

Cum, inquit, assignaueri/mus quid sit genus, et quid species: / docuerimusque unum genus semper / in plures species solui, illud, / inquit, adiungimus, quoniam omnia superi/ora de inferioribus praedicantur, / inferiora uero de superioribus / nunquam. Et ea quae sunt utilia de /

praedicationis⁶⁷ modo rite per/tractat. Ostendit autem unum genus / in plurimas species solui as/signata generis diffinitione. Quia / enim de pluribus rebus specie dif/fifferentibus in eo quod quid sit praedi/catur, esse diffinitum genus. Nihil autem sunt / plurimae res specie differen/tes, nisi plurimae species; de / quibus autem praedicatur genus, in ea ip/sa

dissoluitur. Ostensum est igitur |S306b| ex diffinitionis assignatione, / unius generis semper esse plures / species, quae cum ita sint, genus / quidem de specie praedicatur, speci/es de indiuiduis, omniaque superi/ora de inferioribus, inferiora / uero de superioribus nullo modo. Quae⁶⁸

superiora <sunt>, substantialiter genera sunt; qua / uero sunt genera, ampliora sunt quam / unaquaqueque species. Neque enim / in plurima species diuide/retur genus, nisi ab unaquaque / specie maius existeret. /

Id cum ita sit, nomen generis omni / conuenit speciei; insuper etiam / superuadit. Idcirco igitur / omnis homo animal est, quoniam / intra animalis uocabulum / homo et coetera continentur. / At uero conuersim nullus dixe/rit, omne animal homo est; / non enim peruenit ad totum

ani/mal hominis nomen.} {^{inP1 p. 79.15-20} *Quantum / est igitur pars animalis, quae / hominis speciem contineat, / tantum animal est homo. In il/lis*

autem aliis partibus anima/lis, quae aliud continent quam / est species hominis, hominis / appellatio non conuenit. Nam si / dicas animal, homo est, quia ho/mo animal `est`. In illa enim parte / in qua est equus, animal et coruus, / ista talis praedicatio non aptatur.} |S307a| {^{inP1 p. 80.2-5}

⁶⁶ tum] cu(m) S

⁶⁷ praedicationis] p(rae)dicationib(us) S

⁶⁸ Quae] q(ui)a S

Equalia illa sunt quae neque mi/nora neque maiora sunt, id est, ut / si in quamlibet speciem appo/nantur, et omni illi speciei as/sunt, et nulli alii: nam omnis / homo est risibilis, et nulla / alia species.} {inP2 p. 232.22 *Non enim peruenit / ad totum animal hominis no/men.}*

x {inP2 p. 233.3011 *Ea quae superiora sunt, non / modo de proximis inferioribus / praedicantur, uerum etiam de infe/riorum inferioribus. Nam si illud / recipitur, ut superiora de in/ferioribus praedicentur, inferio/rum inferiora quoque multo ma/gis sunt inferiora superioribus⁶⁹, / uelut substantia praedicatur / de animali quod⁷⁰ inferius est; / sed animali quoque inferius / homo est, praedicabitur substan/tia etiam de homine. Rursus / quoque Socrates inferius est ho/mine, praedicabitur igitur substan/tia de Socrate.}* {inP1 p. 80.23-81.3 *Sic igitur quae/cumque superiora fuerint, de sub/terioribus semper non solum sibi / uicinis, uerum etiam de longe / sibi subterioribus praedicantur. / Nam si maiora sunt his quae sibi uici/nae sunt sibi speciebus, multo maio/ra erunt etiam his quibus ille uici/nae species fuerint amplio/res: ergo de quibuscunque species / praedicatur, de his necessario prae|S307b|dicabitur et illius speciei genus.}* /

y Indiuiduum autem de uno solo prae/dicatur. {inP2 pp. 233.20-234.13 *Indiuidua ergo de singu/lis praedicantur, ut Cato, Plato, / Socrates, et quae maxime sunt / indiuidua, quae sub ostensio/ne⁷¹ indicationeque digiti / cadent, ut hoc scamnum et / hic ueniens atque ex aliqua / proprietate⁷² accidentium designan/tur nota, ut si quis Socratem / significatione uelit ostende/re, non dicat Socrates, ne sit / alius forsitan qui hoc ipso no/mine nuncupetur, sed / dicat Sophronisci filius, si uni/cus Sophronisci sit Socrates fi/lius: indiuidua enim semper maxi/me ostendi queunt, si uel taci/to uniuscuiusque nomine, sen/sui ipsi oculorum digito, / tactuque monstrentur, uel ex / aliquo accidenti quodam modo / /significentur, id est nomine / proprio, si soli illi adeptum est hoc nomen: uel ex parentibus, si / illorum est unicus filius, uel si ex quo/libet accidenti alio singu/laritas quoque demonstratur, ea `quae` / ad sese unam praedicationem ha/bet, eiusque dictio non transit / ad alterum, quemadmodum generis / quoque ad speciem sit, specierum / uero ad indiuidua.}*

⁶⁹ superiorib(us)] inferiorib(us) a.c. S

⁷⁰ quod + [ad] S

⁷¹ ostensione indicationeque] ostensio/ne(m) indicatione(m)q(ue) S

⁷² proprietate] p(ro)p(ri)oru(m) S

z {^{inP2 p. 235.12-14} Socratis⁷³ |S308a| enim proprietates si fuit caluus, / simus, propensus, albus, / caeteraque lineamentis corporis / aut morum institutione, aut / forma uocis non conueniunt quoque / in alterum.} {^{inP2 p. 236.16-18} Retractat enim omnia / breuiter quae supra latius absol/uit dicens indiuiduum etiam a / specie contineri, species uero ipsas / a genere, huiusque causam red/dens ait:} {^{inP1 p. 82.15-17} unum enim quasi omnium / corpus, magis genus est et nunquam / est pars, indiuiduum uero pars semper / est, nunquam est totum.} {^{inP2 pp. 236.23-237.1} Nunquam enim / ipsum aliquid sub proprietate concludit.} {^{inP1 p. 82.17-21} Species autem et totum et pars / merito nuncupatur, nam ad genus / pars est, totum ad indiuiduum: di/uidit enim genus et indiuidua col/ligit. Sed species pars est alte/rius, id est generis, totum uero non est par/tis, sed partium} id est plurimorum / indiuiduorum et infinitorum. {^{inP1 pp. 82.25-83.2} Plu/res enim partes sunt sub illa indi/uiduorum, quorum totum species, / id est homo, appellatur,} / siglum cui {^{inP2 p. 207.11} nullum aliud superponitur genus,} siglum id est {^{inP2 p. 237.17-21} quorum proprietates alteri ne/queunt conuenire. / siglum Quot modis genus dicitur uel spe/cies. Genus quidem aut in multitu/dine aut in procreatione aut / in partitipatione substantiae, / species uero aut ex figura aut |S308b| ex generis subpositione.} / Et in hoc de specie. /

De differentia /

a {^{inP2 p. 239.6-16} Nunc superuacuum est interro/gare cur post speciem differentia sumpta sit, cum il/lud iam fuerit inquisitum, cur / non ante speciem collocata sit. / Quod si mirum uidetur speciem differentiae in disputationis lo/co fuisse praepositam, quia differen/tia continentior et magis am/plior esset a specie, quid est quod / possit quisque mirari, si eamdem / differentiam ante accidens / propriumque collocauerit. Cum pro/prium unius sit semper speciei, / accidens uero exteriorem quan/dam ostendit naturam, et non sub/stantiam, differentia uero utrumque / in se continet et de pluribus spe/ciebus et in substantia⁷⁴ praedi/cari.} {^{inP1 pp. 85.20-86.7} Dicit tribus modis fieri differentiam, cum aut communes / sint aut propriae aut magis / propriae. Communes sunt quibus omnes / aut ab aliis differimus, aut a / nobis ipsis: nam sedere uel stare / differentia est: nam si tu ambul/les, ego uero sedeam, in situ ipso / et

⁷³ Socratis] socrates S

⁷⁴ substantia] substantia(m) S

ambulatione differimus. Et item ego `cum` nunc sedeo, postea / uero si ambulem, communi a me ip/so differentia discrepabo. Propriae |S309r| uero sunt quae uniuscuiusque indi/uidui formam aliqua naturali / proprietate deping`un`t, ut si quis / sit cecis oculis uel crispo capil/lo. Magis propriae sunt quae in sub/stantia ipsa permanent, et to/tam speciem differentia descrip/tioneque permutant, vt est ra/tionalis hominis differentia.} /

Sed cum {^{inP2 p. 240.14-17} tribus modis aliud / alio distat, genere, specie, / numero, in quibus omnibus aut / secundum substantiales differen/tias alia res distat ab alia, / aut secundum accidens.} {^{inP2} Ex / his tribus differentiarvm di/uersitatibus, id est communibus, pro/priis, magis propriis, fiunt / secundum genus uel speciem uel nume/rvm discrepantiae. Nam} {^{inP1} commu/nes et propriae differentiae / sub eadem specie singulos / a se faciunt discrepare, il/la propriis differentiis, ista com/munibus. Magis propriae totam naturam cuiuslibet speciei / substantiamque permutant⁷⁵, et / ab aliis speciebus segregant⁷⁶ atque / disiungunt.}

{^{inP2 p.16-23} Magis propriae sunt quae / monstrant uniuscuiusque sub/stantiam. Nam si ille quidem idcir/co communes dicuntur, quia separa/biles atque omnium sunt, aliae autem pro/priae, quoniam separari non possunt, |S309b| quamuis sint in accidentium / numero, ille iure magis / proprie dicuntur, quae non modo a sub/iecto separari non possunt, / uerum subjecti ipsius speciem / substantiamque perficiunt.}

{^{inP2 p. 9-14} Quae / indiuidua sunt et solo nu/mero discrepant, solis ac/cidentibus distant, haec autem sunt separabilia uel inseparabi/lia. Separabilia uero, `vt` moueri, / dormire; distat enim alius / ab alio,} quoniam hic dormit, hic uigilat. Distat item / inseparabilibus accidentibus, / quoniam hic `sit` staturae longioris, / hic minime.}

{^{inP2 p. 243.3-13} Postremoque in / his omnibus uel separabilibus / accidentibus uel inseparabilibus, / alia sunt <naturaliter accidentia, alia> extrinsecus. Natura/liter quidem ut pueritia, iu/uentus, totius formatio cor/poris tvm caecitas oculi et cur/uitas nasi, et superiora quidem / exempla separabilis acci/dentis per naturam sunt, postero/ra uero inseparabilis. Item ex/trinsecus uel ambulare uel cur/rere: id enim non natura, sed / sola affert uoluntas. Natu/ra enim posse `de`dit tantvm, non etiam / facere, atque haec sunt separabi/lis accidentis extrinsecus

⁷⁵ permutant] p(er)mutat S

⁷⁶ segregant atque / disiungunt] segregat atq(ue) / disiungit S

|S310a| ueniunt exempla. Illa uero / inseparabilis, ut si qua cica/trix obducta uulneri occal/luerit.}

b {^{inP2 p. 244.1-2 = Isag. 15.3-4} Uniueraliter ergo om/nis *differentia alteratvm⁷⁷ facit cuilibet adueniens* .} {^{inP2 pp. 244.12-245.1} Omnis diffe/rentia alterius ab altero / distantiam facit. Sed haec uel est com/munis et continens uel cum quodam pro/prio et magis proprio diffe/rentiarvm modo. Quare quic/quid qualibet ratione ab alio / diuersum est, alteratvm esse dicitur. Si / uero accesserit⁷⁸ illi diuersitati, / ut etiam specifica quadam diffe/rentia sit diuersum, non alte/ratvm solum, uerum etiam aliud esse / praedicatur. Alteratio igitur continens / est, aliud uero intra alterationis / spacium continetur; nam et quod aliud / est, alteratum est, sed non omne quod / alteratum est, aliud dici potest. / Itaque si accidentibus aliquibus / erit facta diuersitas, altera/tum⁷⁹ quidem est effectum.}

c {^{inP2 p. 245.3-9} Aliud uero non / fit, nisi substantiali differen/tia alterum ab altero fuerit / dissociatum. Itaque communes / et propriae differentiae, quoniam / accidentium sunt, solum efficiunt / alteratum, aliud uero minime. / d Magis propriae autem, quoniam substan/tiam tenent et in subiecti for/ma praedicantur, non modo alte/ratum, uerum etiam aliud faci|S311b|unt.} {^{inP1 p. 86.20-24} Namque homo atque equus, / quantum animalia erunt, una / illis erat substantia, sed rationale adueniens disgre/gabit omnino speciem, et / funditus alteram facit. Ergo / communes et propriae differen/tiae alteratum facientes uo/cantur, magis propriae alteratvm / facientes.} {^{inP1 p. 86.14-18} non integrum alte/ratvm sed quodammodo discre/pantiam faciunt. Atque ideo / non uocantur alteratum facien/tes, id est permutantes, sed ma/gis alteratvm, id est non integre / alteratvm facientes.}

{^{inP2 p. 245.19-23} Aliud est / quod tota ratione speciei di/uersum est, ut equus⁸⁰ <ab> homine, / quoniam rationalis differentia / adueniens hominem facit, aliudque / quam equum evm constituit.} {^{inP2 p. 246.11-12} Alte/ratvm uero quod ulla qualibet / ratione diuersum est,} ut {^{inP2 pp. 245.23-246.1} si unus / homo sedet, alter stat, ----- / homo non fit diuersus ab

77 *alteratvm - adueniens* d.a.f.c.a. i.t., alt(er)atv(m) fac(it) cuilib& adueniens i.m. S

78 accesserit] accesseris a.c. S

79 altera/tu(m)] artera/ru(m) a.c. S

80 equus] æquus S

ho/mine, sed eos alteratio sola / disiungit, ut eum qui stetit / a sedente faccit alteratum. } {^{inP1 p. 86.17-18} *sed / non integre alteratum.* }

e Speci/ficae sunt quae {^{inP1 p. 87.1-5} *quamlibet speciem / constituunt et ab omnibus / aliis segregant, et eius for/mam atque naturam componunt.* / Nam si dicas mortalem et ratio|**S311a**|nalem differentias, et eas anima/li subponas, non est dubium quin / hominis speciem facias et spe/ciei huius⁸¹ sunt perfectrices, } {^{inP1 p. 87.11-12} *et hae / solae possunt in generis diuisione⁸² con/gruere.* } {^{inP2 p. 247.14-15} *Ille enim faciunt ali/ud, quas generis diuisio uidetur ex/poscere.* } {^{inP2 p. 247.5-7} *Diuisio enim generis ita / in species facienda est, ut ille / a se species omni substantiae / ratione diuersae sint.* } {^{inP2 p. 247.15-21} *In dif/initione quoque plurimum ua/lent, quoniam omnis diffinitio sub/stantiam conatur ostendere, / specificice uero differentiae spe/ciem informant substantiamque / perficiunt.* }

{^{inP2 p. 248.8-10} *Communes autem et pro/priae quoniam neque aliud faci/unt, sed alteratum, neque sub/stantiam monstrant, eque a di/uisione ut a diffinitione / disiunctae sunt.* } Nihil enim ad sub/stantiam {^{inP1 p. 86.15-16} *sed ad quendam quodam/modo discrepantiam distan/tiamque ponuntur.* }

{^{inP2 p. 249.5-10} *Superius⁸³ / differentiam diuisione tri/plici partitus est, dicens: aut / communes aut propriae aut ma/gis propriae, sed dehinc easdem alia / diuisione in duas secuit / partes, <dicens>: has quidem aliud fa/cere, illas uero alteratum. Tertiam / nunc earumdem facit diuisionem, / f dicens alias esse separabiles, |**S311b**| alias inseparabiles, } {^{inP2 p. 250.6-9} *quarum / subdiuisio fit: g Inseparabi/lium differentiarum aliae sunt per se, / aliae per accidens. Per se quidem / magis propriae; secundum accidens / uero propriae. Per se autem aliquid inesse⁸⁴ / dicitur, quod alicuius substantiam⁸⁵ / informat, } ut {^{inP2 p. 250.14-16} *homini rationa/bilitas inest; quae si discesserit, / species hominis non manebit.* } /**

Sed quemadmodum sola diuisio / duas alteratum facientes, id est / communem et propriam et unam ali/am, id est magis propriam inclu/serat, ita et duas insepara/bilibus, id est propriam et magis / propriam, unam uero separabilibus, / id est communem, adiunxit dif/ferentiis.

81 *h(uius)] h(s) a.c. S*

82 *diuisione] diuisione(m) S*

83 *Superiv^s] su[b]periv^s S*

84 *inesse] n(on) e(ss)e S*

85 *substantiam + n(on) S*

h Haec {^{inP2 p. 250.21-23} idcirco per ac/cidens nuncupantur, quoniam iam / constitutae speciei extrinse/cus accidunt, nihil subiecti / substantiae accommodantes.} /

i {^{inP2 p. 251.19-252.13} Nunc⁸⁶ repetit, quoniam insepa/rabiles differentiae⁸⁷ sunt, quae / substantiam monstrant, id est per / se subiectis speciebus insunt, / easque perficiunt et aliud faci/unt. k Ille uero quae sunt propriae, id est / secundum accidens inseparabiles / differentiae, neque substantiae / insunt, neque faciunt aliud, sed / tantvm, ut superius dictum est, al/teratvm. l Item alia distantia |S312a| differentiarum quae secundum sub/stantiam sunt, ab his quae secundum / accidens sunt, quoniam illae intendi / aut remitti non possunt, istae uero et / intensione crescunt et re/missione decrescunt. Id autem / probatur hoc modo. Vniuscui/usque rei esse neque crescere neque / minui potest. Nam homo hu/manitatis suae neque crementa / nec detrimenta potest susci/pere; nam neque ipse a se uel ab / alio plus aut minus hodie aut / quolibet tempore homo esse / potest uel animal.} {^{inP2 p. 252.16-20} Quoniam igitur / genera⁸⁸ uel species nulla in/tentione uel remissione uari/atur, non est dubium quin differen/tiae quae uniuscuiusque spe/ciei substantiam formant, nec / remissionis detrimenta susci/piant nec intensionis augmen/ta.} {^{inP1 p. 89.10-13} Nam si animal rationale / mortale hominis diffinitio / est, et hominum nihilominus / singulorum, non est dubium quin / haec diffinitio ad omnes homi/nes aequaliter semper aptetur, et / nulli neque plus neque minus} / {^{inP1 p. 89.16} sed aequaliter semper et conuenienter aptentur,} {^{inP1 p. 89.13-19} et nulli neque plus / neque minus conueniat. Quodsi ita / est, partes quoque totius diffini/tionis, quae sunt differentiae, ta|S313b|les erunt, ut nulli neque plus neque minus / sed aequaliter semper et conueni/enter apte`n`tur. Partes autem huius / diffinitionis sunt rationale et / mortale. Rationale igitur / et mortale, quae sunt magis pro/priae differentiae, plus minusue / non suscipiunt.}

{^{inP2 p. 253.4-8} Quae uero secundum / accidens differentiae sunt inse/parabiles, ut acilum esse uel simum / uel aliquomodo coloratum, et in/tentionem suscipiunt et re/missionem. Fieri enim potest / ut hic aliquando nigrior / sit,} ille plus, {^{inP1 pp. 88.23-89.1} alius procerior, / alius fortior, `de` ductioribus alius capillis⁸⁹, alius flauioribus.} {^{inP2 p.}

86 Nu(n)c] Nihil a.c. S

87 differentiae] substantiae S

88 genera uel] generalis S

89 capillis] ca[p]pilis S

252.23-253.2 *Genus enim dici non potest plus / minusue cuiuslibet genus. Om/nibus enim aequaliter superponitur / genus.* } Aliter autem coloratum.

{^{inP2 p. 254.9-13} *Fit / nunc differentiarum plena diuisio, quae est huiusmodi: / Differentiarum aliae sunt separa/biles, aliae inseparabiles; in/separabilium aliae sunt secundum acci/dens, aliae substantiales; sub/stantialium aliae sunt diuisiuae / generis, aliae constitutiuae specie/rum.* }

{^{inP2 p. 255.1-11} *Ad cuius rei facilem cog/nitionem superior generum / specierumque dispositio⁹⁰ tran/sfertur, sitque primum sub/stantia, sub qua corpore|S313a|um atque incorporeum, sub corporeo / animatum atque inanimatum, sub <animato sensibile atque insensibile, sub> quo animal, sub animali / rationale animal et irratio/nale, <sub rationali> mortale atque immortale, / sub mortali species hominis, / quae solis indiuiduis praepona/tur. In hac igitur diuisione / omnes hae differentiae specifi/cae nu`n`cupantur, generum enim / specierumque differentiae sunt. / Sed generum quidem diuisiuae, / specierum autem constitutiuae.* } {^{inP1 p. 90.2-4} *Nam / si contrarias specierum diffe/rentias respicis, generum est / diuisio; si subalternorum ge/nerum, `fit` specierum constitutio.* } {^{inP1 p. 90.11-20} *Nam quoniam sub substantia ani/matum corpus et inanimatum po/suimus, si animatum corpus con/tra inanimatum respicias, / substantiae diuisiuae sunt. Si uero / subalterna genera in ipsis / differentiis aspicias, spe/ciem constitues. Nam si anima/tum corpus et quod sub ipso est sen/sibile corpus aspexeris, animal respexisti; si ratio/nalem contra irrationalem dif/fere[n]tiam acceperis, genus / quod est animal divisisti. Si uero / sub eodem ordine rationalem / et mortalem differentiam ac/cipias, hominis sine dubio |S313b| speciem demonstrasti.* } {^{inP1 p. 91.4-10} *Si igitur / rationale et mortale contra / irrationale et immortale / respexeris, diuisibiles sunt generis / differentiae; si uero idem ipsvm / rationale et mortale ad / superiora comparaueris, / species erunt eius quod eas con/tinet animalis. Si uero ratio/nale atque mortale ad sub/iectum hominem consideres, / genera eius constitutiuasque⁹¹ differen/tias contem[pl]abere.* }

Uerum {^{inP2 p. 256.17-257.2} *que/situm est quomodo hae differen/tiae specierum constitutiuae esse / dicerentur, cum irrationalis / differentia atque immor/talis nullam speciem uide/antur efficere.* } {^{inP2 p. 257.8-12}

⁹⁰ dispositio] disputatio a.c. S

⁹¹ constitutiuasque] c(on)stitu`t`asq(ue) S

Quamuis enim / caelestia corpora secundum Pla/tonem animata esse crede/rentur, nulli tamen his ex differentiis posset esse subiectvm. / Quicquid enim irrationale est / corruptioni subiaccens ge/nerationis, immortale esse / non poterit;} ceterum Aristotiles / haec animata esse negat, sed / tantum {^{inP2 p. 257.6-7} propter simplicitatem et / perpetuitatem motus eterna / esse firmat.} Respondeamus / igitur has differentias, {^{inP2 p. 257.13-18} quoniam / in substantialium differentia/rvm numero sunt; si iungi ullo |B314a| modo potuissent, earum quoque / naturam⁹² et speciem efficere pos/sent⁹³: atque <ut> intelligatur quae sit / haec potentia efficiende / substantiae⁹⁴ specieique forman/dae, respiciamus ad proprias atque / communes, quae et`si` iun/gantur, speciem nulla ratione / constituent.} {^{inP2 pp. 257.21-258.2} Id cur est? Quia non / eiusdem sunt generis, quae alicuius / possunt constituere substan/tiam: ita igitur hae, id est etiamsi ca/rent subjecto.} Si tamen iungi / paterentur, substantiam effice/rent.

{^{inP2 p. 259.1-3} Geminum differentia/rum usum esse demonstrat. Unum / quidem quo genera diuiduntur; altervm / uero quo species informantur,} / quia {^{inP2 p. 261.16-17} nullius substantiam speciei⁹⁵ in/formant}.

{^{inP2 p. 262.14-16} Specificas diffe/rentias diffinitione concludit, / dicens substantiales diffe/rentias a quibusdam tali descrip/tionis diffinitionis concludi. / m Differentia specifica est q`v`a / abundat species a genere.} {^{inP2 p. 262.21-23} Ani/mal enim solum genus est, homo uero / animal rationale mortale. Plus enim habet homo ab ani/mali id quod est rationale atque / mortale.}

{^{inP2 p. 263.2-17} Sed hvic⁹⁶ diffini/tioni quaedam questio uidetur / occurrere, habens princi/pium ex duabus propositionibus |S314b| per se notis. Una quidem quoniam / duo contraria in eodem esse / non possunt; alia uero, quoniam ex ni/hilo nihil fit. Nam neque contra/ria pati sese possunt, ut in / eodem simul sint, nec aliquid / ex nihilo fieri potest. Omne / enim quod fit, habet aliquid unde / effici possit atque formari. / Qua propositione talem faci/unt quaestionem: dictum est / differentiam esse id quod plus / habet species a genere. / Quid igitur dicendum est?

⁹² naturam] natura S

⁹³ pos/sent] pos/set S

⁹⁴ substantiae] sub / substantiae S

⁹⁵ speciei in/formant] (ve)l`specie(m) / formant S

⁹⁶ hvic] hinc a.c. S

Eas differentias, quas habet speci/es, non habere? Unde habebit / species differentias quas genus / non habet? Nisi enim sit unde / ueniant, differentiae in / speciem non possunt uenire. / Quod si genus quidem eas non ha/bet, species autem habet, ui/detur ex nihilo differen/tia in speciem conuenisse, / et factum esse aliquid ex nihilo, quod / fieri non posse superius dic/ta propositio monstrauit.} {^{inP2 pp. 263.24-264.2} Quicquid igitur habet genus, non / partibus sed tota sui mag/nitudine retinebit. Nec / illud dubium est quin par/tibus suis genus habeat contrarietates, / ut animal in homine ratio/nabilitatem habet, irratio|S315a|nabilitatem in boue.} {^{inP2 p. 264.6-17} Sed po/test quidlibet⁹⁷ id quod est non esse, sed / alio modo esse⁹⁸, alio uero non esse, ut / Socrates cum stat, <et sedet et non> sedet. Sedet / quidem potestate, actv uero non. / Non quia jam sedet, sed potesta/tem sedendi habet. Et ouum / animal est, et non est. Animal qui/dem est potestate, qua potest / effici animal, cum formam ac speciem⁹⁹ / uiuificationis accepturum. / Non est autem animal, quia ouum est / adhuc non uiuificatum. Genvs / igitur habet has duas diffe/rentias et non habet. Actv quidem non.} /

n {^{inP2 pp. 267.12-269.5} Nunc causas exsequitur cur / speciei qualitas differentia / sit. Omnis, inquit¹⁰⁰, res uel ex ma/teria formaque consistit, uel / ad similitudinem materiae atque / formae substantiam sortiuntur. / Ex materia quidem formaque / subsistunt omnia quae sunt cor/poralia. Nisi enim sit subiectvm / corpus quod suscipiat formam, / nihil omnino esse poterit. Si / enim lapides non fuissent, muri / parietesque non essent. Si lignum / non fuisset, omnino nec mensa, / quae ex ligni fit materia, / esse potuisset. Igitur subposita ma/teria ac praejacente cum ipsam `figura´ / superuenerit, fit quelibet illa |S315b| res corporea ex materia for/maque subsistens: ut Achillis / statua ex aeris materia, et ip/sius Achillis figura perficitur. / Atque ea quidem quae corpora/lia sunt, manifestum est ex mate/ria formaque subsistere; ea / uero quae sunt incorporalia, ad si/militudinem materiae atque / formae habent subpositas / priores antiquioresque na/turas, super quas uenientes differentiae efficiunt aliquid, quod / eodem modo sicut corpus, tanquam / ex figura formaque consistere / uideatur, vt in genere¹⁰¹ ac specie, / additis generi differentiis

⁹⁷ quidlibet] q(uo)dlibet S

⁹⁸ esse] n(on) e(ss)e S

⁹⁹ speciem] sp(iritu)m S

¹⁰⁰ inq(ui)t] in q(ui)d a.c. S

¹⁰¹ g(e)n(er)e] igne(m) a.c. S

spe/cies effecta est. Ut igitur in Ac/hillis est statua, aes quidem mate/ria, forma uero Achillis qualitas est quaedam figura, ex qua efficitur / Achillis statua, quae subiec/tis sensibus capitur: ita etiam in / specie quae est homo, materia / quidem genus est eius quod est animal, / cui superueniens qualitas ra/tionalis, animal rationale, / id est speciem facit. Igitur speciei / materia quedam est genus, for/ma uero et quasi qualitas diffe/rentia. Quod est igitur in statua / aes, hoc est in specie genus: quod in / statua figura conformans est, / id in specie differentia. Quod |S316a| in statua ipsa statua est, quae ex / aere figura`que` formatur, id in spe/cie ipsa species est, quae ex / genere¹⁰² differentiaque coniun/gitur. Quod si materia quedam spe/ciei genus est, forma autem diffe/rentia: omnis uero forma qua/litas est, iure omnis differentia / qualitas quoque appellatur. Quae cum / ita fiat, iure in eo quod quale / sit interrogantibus respondetur.} /

{^{inP1 p. 95.3-14} Proportio autem est cuiuscunque `illius` rei / similis ad aliquam rem comparatio cognata: ut puta si duo / compares ad quatuor, dupla pro/portio est; si numero uiginti ad quadraginta, / eadem dupla. Sub eadem ergo pro/portione sunt quatuor ad duo, / sub quali quadraginta ad uiginti, quae utrisque / duplex est comparatio nume/rorum. Sic igitur qualis proportio est, / id est comparatio materiae ac figu/rae, talis est proportio generis ac / differentiae: et ista quatuor / sibi proportionaliter sunt. Eodem / enim modo ex materia et figu/ra species cuiuscunque illius fic/tionis formata est, quemadmo/dum ex genere uel differentiis / species `cuius`cumque illius animantis / inanimantisque formatur.}

Ista dif/finitio {^{inP2 p. 271.5-8} communis et uaga est, nec / includens substantiales diffe/rentias, sed quaslibet etiam |S317b| accidentales hoc modo: Diffe/rentia est qua a se differunt. Quae enim / genere eadem sunt, differentia dis/crepant.} Uerum {^{inP2 p. 271.14-16} si Socrates quidem / sedet, Plato uero ambulet, erit / differentia ambulatio uel sessio, / quae substantialis non est.} {^{inP2 p. 270.11-271.2} Uiciosa / est igitur ista diffinitio et non sal---, / quae uult explicans. Id enim esse / dicitur qua unaquaeque res ab alia dis/tat, in qua diffinitione nihil inter/est quod ita dixit, an ita concluderit: Differentia est id quod est ipsa differen/tia; etenim differentiae nomine / in eius usus est differentiae diffinitione dicens: / Differentia est qua differunt a se `singula`.

p {^{inP2 p. 272.1 = Isag. 19.5} Interius autem perscrutantes.} {^{inP2 p. 272.15-274.2} Quoniam superius dixit / determinasse quosdam diffe/rentiam qua a se singula discre/pant, ait alias diligentius de / `differentia`

¹⁰² genere] ge / genere S

perscrutantes, non fuisse arbitra/tos recte propositam diffinitio/nem. Neque enim omnia quaecunque sub / eodem posita sunt genere differre / faciunt, differentiae hae de / quibus nunc¹⁰³ tractatur, id est specificae / nominari queunt. Plura enim / sunt quae ita diuidunt sub uno / genere positas, ut tamen illarum / substantiam minime confo`r`ment, / quae non uidentur esse differentiae / specificae nisi ille tantum quae / ad id quod est esse proficiunt, et quae |S317a| in diffinitionibus alicuius par/te ponuntur: hae autem sunt, ut ratio/nale hominis. Nam et substan/tiam hominis conformat, et ad esse / hominis proficit, et diffinitio/nis eius est pars; ergo nisi ad id / quod est esse conducit, et eius quidem / quod esse rei pars est, specifica / differentia nullo modo po/test nominari. Quod est autem esse rei / nihil aliud nisi diffinitio uniuscuiusque rei `ad interrogationem´ / quod est, si quis id quod esse rei monstra/re uoluerit, diffinitionem dicit. / Ergo si quid diffinitionis pars / fuerit, eius erit pars quod unius/cuiusque rei quod est esse significet. / Diffinitio enim est qua unaquaeque res ostenditur demonstraturque / quod uniuscuiusque rei sit esse / per diffinitionis assignationem.}

{^{inP2 p. 269.11-12} Haec / quidem diffinitio cum sit usitata / atque occulte exposita: eam tamen / exempli insuper luce declarauit.} / {^{inP2 p. 271.12-13} Rationale hominis ad equum / differentia est¹⁰⁴, / mortale hominis ad Deum.} {^{inP2 p. 274.5-7} Si quis / hominis atque equi hanc dif/ferentiam dicat aptvm esse ad na/uigandum. Homo enim aptus est / ad nauigandum, equus uero mini/me.} {^{inP2 p. 274.10-11} Non est tamen huiusmodi dif/ferentia quale quod possit ho/minis formare substantiam,} |S317b| {^{inP2 p. 274.4-5} licet sub eodem genere positas / species discrepare faciat,} / {^{inP2 p. 274.11-22} sed tantum quandam quodammodo / aptitudinem monstrat et ad fa/ciendum aliquid uel non faciendum / oportunitatem. Quo fit ut non / omnis differentia quae sub / eodem genere positas species / distribuit, specifica esse pos/sit, sed ea tantum quae ad sub/stantiam speciei proficit, et quae / in parte diffinitionis accipitur. / Nam si unicuique id est esse, quaecunque `substantialiter fuerit´, / `quae´cumque differentiae substantial/iter diuersae sint, illas species / quibus affinit omni substantiae / faciunt alteras ac differentes.} /

SIT SATIS HOC DE DIFFERENTIA. /

INCIPIIT DE PROPRIO. /

¹⁰³ nunc] n(on) S

¹⁰⁴ est + [mortale ad d(eu)m] S

r {^{inP2 p. 278.15-279.4} **Quattuor*¹⁰⁵ *significationes pro/prii dixit.*
Unam quidem / quando accidens ita subiec/tae speciei adest, ut soli ei
*assit*¹⁰⁶, */ etiamsi non omni, ut homini / medicum esse. Secundam uero*
cum soli / quidem non est, omni uero semper ad/iungitur, ut homini esse
bipedem. / Tertiam uero cum omni et soli sed / aliquando, ut in iuventute
/ pubescere. Quartam cum omni / et soli et semper inest, ut esse
*risi/bile.} {^{inP1 pp. 99.20-100.1} *Et sunt quidem integre et / uere propriae quae*
uni / et omnibus et omni tempore insunt. [S318a] Namque haec speciebus
*suis conuer/ti possunt. Si enim*¹⁰⁷ *dicas: Quid est ho/mo? Risibile. Si*
quid est risibile / interrogas, homo praedicabis. Alia / uero idem bipes,
uel medicus propria / sunt quidem sed conuerti non possunt. / Nam
medicus semper homo, / homo uero non semper medicus. Et / e contrario
*homo semper bipes / est, non <e> contra semper*¹⁰⁸ *bipes ho/mo est.*}
 {^{inP2 p. 276.3-11} *Omnia enim propria ex acci/dentium genere descendunt. /*
Quicquid enim de aliquo praedicatur, / aut substantiam informat, / aut
secundum accidens inest. Ni/hil uero est quod cuiuslibet rei /
substantiam monstret nisi / genus, species, et differentia. <Genus quidem
et differentia> / speciei; species uero indiuiduo/rvm. Quidquid ergo
reliquum est, in ac/cidentium numero ponitur. / Sed quoniam ipsa
differentia / et accidens habent inter se / aliquam differentiam, idcirco /
alia quidem propria, alia prio/re ac antiquiore nomine / accidentia
*nuncupantur.} /
 {^{inP2 p. 276.14-18} *Hoc quod ait: diuidunt, ita in/tellegendum est*
tanquam si dice/ret: nuncupant, id est propria / quadrifariam dicuntur.
Cuius qua/drifariae appellationis signi/ficationes enumerat. Quae / sit
*conu`e`niens et congrua nuncu|**S319b**|patio*¹⁰⁹ *`proprietas` ostendit.}
 {^{inP2 p. 276.13-15} *Non enim qu`a`si / genus aliquod proprium in quattuor /*
species diuiditur, sed sicut dic/tum est quod ait diuidunt, ita in/telligendum
*est.} s Hoc enim {^{inP1 p. 98.26-99.2} *speci/ei adest, id est homini, non tamen /*
*omnibus. Non enim omnes ho/mines medici uel geometri / sunt.} Hoc
 igitur proprium {^{inP2 p. 276.19-20} *ita uni / speciei adest, ut tamen nul/lo modo*
*coequetur ei, sed infra / subsistit.} t Quod omni accidit, / {^{inP1 p. 99.4-6}
etiamsi non soli. `Nam bipes omni homini accidit, etiamsi non soli`.
*Omnis enim homo / bipes est, sed hoc non soli homi/num speciei accidit********

¹⁰⁵ **Quattuor - est** repetit i.m. f. 317 S

¹⁰⁶ *assit S, adsit S**

¹⁰⁷ *enim dicas S, dicas / enim S**

¹⁰⁸ *semper bipes S, bipes sem/per S**

¹⁰⁹ *nuncu|patio] nuncu|patio[n(i)s] S*

sed etiam / auibus. } Verum hoc proprium super/iori contrarium est, et
 {^{inP2 p. 277.8-9} *est huius/modi, ut omnem quidem spe/ciem contineat, et eam
 transcen/dat.* } u Hoc omnibus accidit / hominibus et nulli alii spe/ciei,
 sed non semper sed aliquan/do. {^{inP1 p. 99.9-12} *constitutum enim tempus est
 / pubescendi uel senescentibus. Neque / enim a sexto anno uel septimo /
 aliquis pubescit, aut a uice/simo canescit, nisi forte noui / aliquid
 acciderit.* }

Uerum {^{inP2 p. 278.2-4} *haec / determinatio absoluta et in/tegra esset,
 quia soli et omni / inest, sed contra`h`itur in hoc quod dicitur / aliquando.* }
 x {^{inP2 p. 278.8-11} *Omnis enim et solus / homo risibile est et semper. / Neque
 enim ulla dubitatione |S319a| perturbet quod semper homo non ri/deat¹¹⁰.
 Non enim ridere proprium ho/minis est, sed esse risibile, quonaim / non
 `in` actv sed in potestate consistit,} {^{inP2 p. 278.14} *etsi actu¹¹¹ separatur a
 specie, po/testate¹¹² nunquam separatur.* } /
 Sufficiant haec dicta de proprio. /*

INCIPIIT DE ACCIDENTE. /

y Uictorinus sic diffiniuit: / {^{inP1 p. 100.9-14} *Accidens est quod
 aufertur et / infertur sine eius in quo est interi/tu. Utputa si forte casu
 aliquo / cuique facies irrubuerit, ab/scedente rubore ill`es`a facies /
 permanebit, sicut eueniente non / lesa est.* }

Queritur autem quomodo con/ueniat ista diffinitio, scili/cet
 accidens esse quod assit et ab/sit, cum inseparabile accidens / {^{inP2 p. 282.12} *a
 subiecto non ualeat separari.* } / Ad quod dicendum est hanc ipsam / {<sup>inP1
 p. 100.26-101.1</sup> *de accidentibus factam esse potes/tate, non actv, et intellegentia,
 / non ueritate,* } et {^{inP2 p. 282.22} *non re sed animo / intellegendam.* } {<sup>inP2 p.
 282.12-14</sup> *Fit enim sepe, ut / quae actv disiungi non ualeant, / in mente et
 cogitatione sepa/rentur.* } {^{inP1 p. 101.3-9} *Nam uerum est quoniam
 Aethio/pem uel coruum color niger / nunquam deserit, sed si quis /
 subintellegat colorem istvm / Aethiopem uel coruum¹¹³ |S319b| posse /
 amittere, plumarum tantum / color in coruo mutabitur, et / erit auis alba
 specie et for/ma corporis. At uero Aethiopsis / amisso nigro colore, erit /
 candida species, sicut aliorvm / etiam hominum.* }

110 *re/diat] ri[de]/deat S*

111 *actu] actus S*

112 *po/testate] po/testas S*

113 *coruum + [color ni/ger nu(m)qua)m] deserit. sed si / [si] q(ui)s subintellegat
 colore(m) |S319b| aethiope(m) aut coruu(m)]*

z {^{inP1 pp. 101.18-102.6} *Accidens est / quod alicui contingit eidem esse / et non esse. Nam quod in substantiam / non uertitur, id accidens esse dicimus, id est non in substantia in situ, / sed extrinsecus ueniens. Ergo ea quae contingunt esse et non / esse, ideo accidentia uocata sunt, / quoniam in substantiae ratione / non accipiuntur. Si in substantiae / ratione enim ponerentur, nunquam non essent, et si / non¹¹⁴ essent, nunquam esse possent. Nam quoniam, / uerbi gratia, rationalis in substantia hominis est, nunquam homo / poterit esse irrationabilis, quoniam irrationabilitas, quoniam / irrationalitas in substantia hominis non est. Ex hoc ergo / uenit alia diffinitio: Accidens est quod neque genus est nec / species et rel. Nam quoniam genus, / species, differentia, et proprium, / in substantia sunt, et cuiuscunque / illius rei substantiam monstrant, idcirco quicquid horum / aliquid non fuerit, id accidens merito nuncupatur.}* |S320a|

Tendentibus ad alia, sufficiant haec de accidente. /

Quid communionis sit inter / haec quinque. /

a Ecce {^{inP2 p. 287.6} *una indiscreta communio.*} / {^{inP2 p. 285.4-10}

Nunc iam de singulorum natura, / id est generis uel speciei uel differentiae uel proprii uel accidentis, sed / de se ad inuicem relatione pertractat. Nam quia communionem ac differentias rerum colligit, / non ut sunt / per se res illae considerat¹¹⁵, sed ut ad alias comparentur. Id autem duplici modo: / vel similitudine dum communitates sectatur, uel dissimilitudine / dum differentias.} b {^{inP2 p. 287.7-9} *Ipsam de pluribus / praedicationem disgregat, quemadmodum in singulis fiat, quod unum/quodque positorum de quibus pluribus / praedicetur, ostendit,}* {^{inP2 p. 287.14-16} *quoniam species differentiae informant, cum genus / de speciebus praedicatur, consequens est / ut etiam de his dicatur, quae specierum substantiam informant.}*

{^{inP2 pp. 289.5-290.12} *In / his omnibus mirum uideri potest, / cur genus de proprio praedicari non dixerit: nec uero speciem de eodem nec / differentiam de proprio, ac differentiis. Differentias uero de speciebus ac indiuiduis, speciem uero / de indiuiduis, proprium de specie / atque indiuiduis, accidens de / speciebus atque indiuiduis. Fieri |S320b| enim potest ut quae maioris praedicationis sunt, de cunctis minoribus praedicentur, et quae aequalia / sunt sibimet¹¹⁶ conuertantur. Eoque / fit*

¹¹⁴ non essent nunquam] nunquam / non essent S

¹¹⁵ c(on)siderat] c(on)secrat a.c. S

¹¹⁶ sibimet] si minime S

ut genus et `de` differentiis et / speciebus et propriis et acciden/tibus
 praedicatur, ut cum dicimus quod / rationale est, animal est; genus de /
 differentia praedicamus, / quod homo est, animal est; genus de / specie,
 quod risibile est, animal est; / genus de proprio, quod nigrum est, / si forte
 coruum uel Aethiopem de/monstremus, animal est, genus de / accidente.
 Rursus quod homo / est, rationale est; si Aethiopem / demonstremus¹¹⁷,
 differentiam / de accidente. Item quod risibile / est, homo est, species de
 proprio. / Quod nigrum est, homo est, si Aethio/pem designemus,
 speciem de ac/cidente. Qua in re etiam quod / nigrum est, homo est; si
 Aethio/pem designemus; speciem de ac/cidente. Qua in re etiam quod /
 nigrum est, risibile est, in Aethio/pis demonstratione, ut pro/prium de
 accidente etiam praedi/catur: conuerti autem ad totvm acci/dens potest,
 quoniam indiuidu/is singulorum esse praeponitur¹¹⁸, id/circo <de>
 superioribus etiam praedica/tur, ut quoniam Socrates et ani/mal est, et
 rationale est, et ri/sibile est, et homo est. Cumque / sit in Socrate
 caluitium quod / est accidens, praedicatur idem |S321a| accidens de
 animali, de ra/tionali¹¹⁹, de risibili¹²⁰, de homine. }

Sed sciendum est {^{inP2 pp. 290.15-291.3} quod `alia quidem recto ordine
 praedicantur`, alia uero ob/liquo. Nam moueri hominem / rectum est, id
 quod mouetur homi/nem esse conuersa locutione / proponitur. Quocirca¹²¹
 `rectam Porphirius in omnibus propositionem sumpsit. Quod si quis uim`
 praedicatae / locutionis attenderit sin/gulis comparans praedicatio/nibus,
 eas quidem prolationes / quae rectae fuerint, inueni/et a Porfirio
 numeratas: / eas uero quae conuerso ordine pro/---eruntur, fuisse
 postpositas. }

e {^{inP2 p. 287.7-9} Ipsam / de pluribus praedicationem disgre/gat,
 quemadmodum in singu/lis fiat quod unumquodque proposi/torum¹²², de
 quibus praedicetur osten/dit. } {^{inP2 p. 287.24-25} Nam quod de uniuersali
 prae/dicatur, praedicatur et de indiuiduo. } / {^{inP2 pp. 288.21-289.2}
 Aduertendum est autem auctore / Porphirio, quod ea quae acciden/tia sunt
 principaliter quidem de / his dicuntur, in quibus sunt indiuidu/is: secundo
 uero loco, ad uniuersa/ia indiuiduorum referuntur, / atque ita praedicatio

117 *demonstrem(us)] de / demonstrem(us) S*

118 *p(rea)ponit(ur)] p(ro)ponit(ur) a.c. S*

119 *ra/tionali] ra/tionale a.c. S*

120 *risibili] risibile a.c. S*

121 *Quocirca] q(uo)[d]circa S*

122 *propositorum] p8rae)posi/toru(m) S*

*superioribus / redditur, ut quoniam nigredo*¹²³ / *singulis coruis adest, dicitur adesse / coruo.* } Et si cicero sederit, / quoniam Cicero homo est, homo se/dere dicitur. {^{inP2 p. 292.11-12} *Post eam quae cunc/tis uisa est communitatem, sin/gulorum ad se similitudines `atque´ |S321b| `dissimilitudines´ quaerit.*} Genus enim coeracet dif/ferentias, et ideo plures ha/bet species.

e Ista {^{inP2 p. 293.18-19} *secunda communio / est generis [´est´] et differentiae.*} Sed h`uius / {^{inP2 p. 294.3-18} *sententiae talis est `ex´positio: Sunt / plura quae de generibus praedi/cantur, ut genera; ut de animali / dicitur animatvm et de anima/to dicitur substantia, atque haec / ut genera. Haec igitur praedicantur / et de his quae sub¹²⁴ animali sunt, / ut genera: nam est hominis et / animatvm et substantia genus, / sicut ante fuerat animalis. / Item in ipsis differentiis quae/dam differentiae inueniuntur / quae de ipsis differentiis prae/dicentur. De rationali duae / differentiae dicuntur. Quod enim est ra/tionale, utitur ratione uel habet / rationem. Aliud est autem uti ratio/ne, aliud uero habere rationem, / ut aliud est habere sensum, ali/ud uti sensu. Habet quippe / sensum et dormiens, sed mini/me utitur¹²⁵. Ita quoque dormi/ens habet rationem, sed mini/me utitur. Ergo ipsius ratio/nabilitatis quaedam differentia / est ratione uti, sed sub ratio/nalitate homo positus est. Prae/dicatur igitur ratione uti de / homine ut quaedam differen/tia. Differt enim caeteris ani|S322a|malibus´ homo, quia ratione utitur. /*

{^{inP2 pp. 294.21-295.5} *Tertium commune est quod sicut ab/sumptis generibus, species in/terimuntur, ita absumptis <dif/ferentiis species de quibus> differentiae praedicantur intereunt. / Commune est uniuersalium in / substantia pereuntium hoc perire / subjecta.*} {^{inP2 p. 295.9-12} *Si enim auferas ani/mal hominem atque equum sus/tuleris, quae sunt species sub po/sitae animali. Si auferas ratio/nale, hominem angelumque sus/tuleris, qui sub rationali dif/ferentia sunt collocati.*}

f {^{inP2 p. 297.3-11} *Proprium / quid sit conuenienti atque inte/gro uocabulo diffinitum est. Sed / per abusionem illa etiam propria / quorumlibet dicuntur, quae in unoquoque / ab aliis continet differentia, li/cet cum aliis sint ea ipsa com/munia. Per se quoque proprium est ho/mini quod ei omni et soli et semper / inest, ut risibilitas. Usurpate / uero etiam rationalitas proprium / quippe est hominis ad discre/tionem*

¹²³ *nigredo* + [sin] S

¹²⁴ *sub animali*] *substantiali a.c.* S

¹²⁵ *utitur*] *utittur* S

pecudis.) Communionem ta/men cum angelis nec homo / sine illo est, neque angelus.

g {^{inP2 p. 299.2-4} *Acci/dens, etsi pluribus inesse potest, / tamen saepe*¹²⁶ *genere contractius in/uenitur, vt bellator, proprie non / nisi homo dicitur, uelocitas uero / in brutis animalibus inuenitur.*} |S322b| h {^{inP2 p. 299.10-12} *Ille enim quibus informatur / genus, plus quam ipsum*¹²⁷ *genus praedi/cantur, ut animatum et corpo/reum ultra animal tendunt.*} / Et {^{inP1 p. 106.15-20} *cum unius cigni*¹²⁸ *inseparabi/le fortasse accidens sit al/bum, `animal` non solum de cigno praedica/tur, uerum etiam de omnibus / aliis animalibus praedicabitur.* / *At uero accidens tantvm de his / solis quibus inseparabiliter / continetur. Nam principaliter de / indiuiduis dicitur.*}

i {^{inP2 p. 300.3-13} *Sublato ani/mali quod est genus, interimitur / rationabilitas. At si rationabi/le interimas, / irrationabile / animal manet. Sed obici / potest quod si utrasque diffe/rentias simul abstulero, / num*¹²⁹ *poterit remanere genus?. / Dicimus, potest. Unumquodque / enim non de eis ex quibus / efficitur substantiam sumit. / Itaque fit ut genus, sublatis / diuisiuis differentiis, id est / rationali et irrationali, sit remanere, dum tamen perma/neant illae quae ipsius ge/neris formam substantiamque / perficiunt et constituunt. Quoniam / enim animata et sensibilis dis/tantia, animal constituunt. |S323a| Hae quoque si manent atque coniun/guntur, perstat animal.*}

Et {^{inP2 p. 302.3-6} *Rur/sus alia discretio, quod genus / quidem quasi subiecti locum / tenet, differentia uero formae, / ita ut illud fit materia quae/dam, quae `figuram` suscipiat.*}

k Licet¹³⁰ / multa {^{inP2 p. 301.19-21} *superiora possint esse / uelut hominis atque animal / atque substantia, unum tamen est / proximum uelut hominis animal.* /

l {^{inP2 p. 303.4} *Generis et speciei enumerat / tria communia.*} {^{inP1 p. 109.23-110.3} *Dicitur enim quic/quid fuerit rationale uel irra/tionale, id esse animal, sic*¹³¹ *igitur / totum quid sit, a genere declaratur. / Porro quid*¹³² *sit tota hominum di/uersitas, id est indiuiduorum, / a sola specie*

126 *saepe]* *sup(er) S*

127 *ipsum genus]* *genus ipsum et transportanda indicavit S*

128 *cigni]* *signi a.c. S*

129 *num]* *n(on) S*

130 *Licet]* *Lice[n]t S*

131 *sic]* *sic(ut) S*

132 *quid]* *q(ui)a S*

*declaratur, cum / dicitur homo.} m {^{inP2 p. 303.20-21} Omnium igitur /
specierum totvm est genus, et / omnium indiuiduorum totvm / quoque est
species.}*

*{^{inP2 p. 204.16-17} Expeditis igitur / communibus generis et spe/ciei,
nunc de eorum discre/pantia tractamus.} n Quem/admodum {<sup>inP2 pp.
204.18-305.4</sup> animal continet / hominem, species uero non continet genera,
neque homo de ani/mali praedicabitur. Omne enim / quod amplius
praedicatur, illius / est continens, quod minus dicitur.} / {^{inP2 p. 305.7-10}
Hujus autem ratio est, quoniam genus / suscipiens differentiam¹³³, |S323b|
speciem facit, et hoc genus quod / habeat latissimam praedicatio/nem, apta
differentia / contractvm speciem facit.} {^{inP2 p. 305.13-15} Animal enim /
cuius praedicatio longe lateque / diffusa est, si arripiat ratio/nale et
mortale differen/tias, diminuitur itaque contra/hitur in unam hominis
speciem.} /*

*{^{inP1 p. 110.18-21} In hoc uidetur ostendere quod `genera` / ita priora
sunt speciebus sicut / materies illa re quam ueni/ens in materiam forma /
constituerit atque figuraverit.} / Atque ideo interempta, species / simul
interimunt. {^{inP1 p. 111.1-5} Nam si ani/mal sustulisti, species simul /
interimuntur; species uero inter/emptis, non continuo simul genus
interimitur. Nam homine qui¹³⁴ / species est interempto¹³⁵, animal / non
continuo interimitur. Alia / enim remanebit species de / qua ipsa
praedicatur.}*

*o {^{inP2 p. 305.20-22} Haec enim / causa est, ut genus de specie /
uniuoce praedicetur, id est ut / species suscipiat diffinitio/nem generis et
nomen.} Cum enim / {^{inP1 p. 111.11-16} animal genus sit hominis, /
praedicatur de eo animal. Quoniam / ergo `genus` animal de homine
prae/dicatur, et dicitur homo animal, / animal et homo uno nomi/ne
animalis nuncupantur. |S324a| Sed his ipsis diffinitio una con/ueniet.
Est enim animal substan/tia animata sensibilis, quod¹³⁶ non / absurdum
est in homine dici.} /*

*Ita {^{inP1 p. 111.19-21} uero species non modo non uniuoce
praedicantur de generibus / suis, sed nec omnino ulla res / minor de
maiore praedicatur.} / Uerum {^{inP2 p. 306.7-11} si hominis reddas*

133 *differentiam] p(rae)dicationem S*

134 *qui] q(ui)a S*

135 *int(er)empto] int(er)empta i.t. et -o s.l. addidit S*

136 *quod] Sed S*

*diffinitionem, animal rationale*¹³⁷ *mortale, ea / animali non conuenit. Neque enim / id quod animal est, id dici pote/rit animal rationale*¹³⁸ *mortale. Sicut igitur / generis nomen species suscipit, ita et diffinitionem; et / sicut genus nomen speciei non suscipit, ita nec diffinitionem.} /*

*{*inP2 p. 307.7-8 *Genus superat speciem continen/tia specierum, species uero uincit / genus differentiarum plura/litate.}*

*{*inP2 p. 307.9-12 *Genus, quod omnium pri/mum est, nunquam intantum des/cendit ut fiat ultimum; spe/cies uero, quae cunctis inferi/or est, nunquam intantum ascen/dit ut subprema omnium / fiat.}*

*{*inP2 p. 308.11-12 *Posita specie necesse / est genus intellegi ac proprium. / Neutrum enim proprias species / derelinquit*¹³⁹.}

*{*inP2 p. 308.16-18 *Omne genus quoque / aequaliter speciebus participa/tur, proprium uero indiuiduis om/nibus aequaliter adhaerescit.}*

*{*inP2 p. 309.7-8 *Sicut / genus quoque de speciebus uni|S324b|uoce praedicatur, ita etiam proprium,} quoniam {*inP2 p. 309.10-15 *speciem proprium*¹⁴⁰ *non de/reli`n`uit eique semper aequatur / `nec` in aliam speciem transgreditur, / nec infra subsistit. Diffinitio/nem quoque proprium*¹⁴¹ *speciebus tradit. / Cuius enim nomen uni tantum conuenit speciei eique aequatur, / dubitari non potest quin eius / quoque diffinitio speciei conue/niat.}*

*p {*inP2 p. 310.16-311.3 *Oportet enim prius est / genus, quod uelut materia est / et ex differentiis fieri spe/cies, cum quibus propria nas/cuntur. Si igitur genus prius est / differentiis, differentiae quaque / speciebus, quibus propria coae/quantur, non est dubium quin pro/pria generibus si`n`t poste/riora.}*

*{*inP2 p. 311.11-13 *Nam neque genus est nisi / plures species ex se profe/rat, nec proprium si alteri / cuilibet speciei possit esse / commune.}*

*Animal enim, quod est / unum genus, multas sub se ha/bet species, hominem, equum, / leonem. Homo enim est rationa/lis et mortalis, `quia animal est´, non in actv sed / potestate tantum. {*inP2 p. 309.3-9 *Aequaliter / risibiles sunt in eo quod apti na/ti sunt ad ridendum etiamsi aequa/liter non rideant.}*

137 *rationale mortale] r.m. a.c. S*

138 *rationale mortale] r.m. a.c. S*

139 *derelinquit] dereliquit S*

140 *proprium] p(ro)pria(m) S*

141 *proprium] p(ro)pria(m) S*

p {^{inP1 p. 115.4-12} *Omni speciei / quicquid fuerit proprium, om/ni et soli est. Nam risibile et |S325a| omnibus hominibus est et soli/us hominis speciei euenit. / At vero animal quod genus est, et / si uni speciei inest, non tamen / soli. quia inest etiam pecudi et / ceteris animantibus. q Opor/tet autem hic intellegere il/la propria, quae magis propria / sunt, id est quae¹⁴² integre propria, / quae uni et soli et semper / insunt,} quia minora de ma/ioribus non praedicantur. {^{inP2 p. 312.9-12} *Adest igitur / proprium uni et soli speciei / et semper et omni, genus uero om/ni quidem et semper, sed non so/li.}**

r {^{inP2 p. 312.13-18} *Si auferatur genus, species / quoque simul interimuntur. / Nam si non sit animal, non etiam e/rit homo. Et si auferas spe/ciem, non simul quoque interimitur / genus. Nam si non sit homo, ani/mal quoque `non´ peribit. Species uero et propria, quoniam¹⁴³ sunt aequalia, al/terna sese uice consumunt. / Nam si non sit risibile, homo quoque / non omnino erit; et si homo / non sit, risibile quod est proprium / nullo modo poterit rema/nere.}*

s {^{inP2 p. 313.7-17} *Nihil est quod inter cete/ra ita sit a generis ratione / disiunctum, sicut est accidens. / Nam cum genus cuiuslibet sub/stantiam monstret, accidens / uero a substantia longe disiunc|S325b|tum sit et extrinsecus ueni/ens, nihil fere notius commu/ne potest habere cum gene/re de pluribus praedicari. / Genus enim de pluribus praedicatur / speciebus, accidens uero de / pluribus non modo speciebus, uerum etiam generibus inani/matis atque animatis, ut ni/grum dicitur de rationali ho/mine et de irrationali coruo / et de inanimato hebeno. Al/bum etiam de cigno et mar/more, moueri de homi/ne et equo et stellis, ac de / sagitta, quae sunt separabilis / accidentis exempla.}*

{^{inP1 p. 116.7-9} *Quoniam / igitur a se longius distant / genus et accidens, idcirco / solam eorum communionem / dixit, et alias si quae forte / essent querere supersedit.}* /

t Namque equus et homo æ/qualiter animalia sunt. {^{inP1 p. 117.7-8} *Est enim / ut aliquis nigrioribus oculis / sit, et alius quamuis nigris, / tamen ita purpureis}* et can/didius, quod dicitur et maius, et ali/quid {^{inP1 p. 117.6} *tardius uelociusque mo/uetur,}* {^{inP1 p. 117.12-15} *huc¹⁴⁴ accedit quod gene/ra non modo species sed / etiam post indiuidua. Ipsi enim principaliter accidunt.}* / {^{inP1 p. 116.14} *Namque prius est animal ab*

¹⁴² quae integre] intellegere S

¹⁴³ quoniam] quorv(m) S

¹⁴⁴ huc accedit] Hoc accidit S

|S326a| *homine,*} {^{inP1 p. 116.17-22} *erit prius aliquid / cui possit accidere. Omne / enim accidens propter*¹⁴⁵ *id cui ac/cidit esse non potest. Necessesse / igitur omne accidens post / species ut inueniatur et ma/gis post indiuidua quibus / principaliter possit accide/re.*} {^{inP1 p. 117.18-22} *Nam si quid sit Socrates in/terroges, homo atque animal / respondetur: si uero qualis sit, / fortasse caluus aut simus, / quae sunt accidentia insepa/rabilia; sin uero quomodo / se habeat, aut jacet aut / sedet respondetur, aut quid / aliud contigerit.*}

{^{inP2 pp. 319.17-321.15} *Predicit / quot omnes differentiae pos/sunt esse quae inter se com/paratis commistisque*¹⁴⁶ *rebus / his quae supra positae sunt efficiuntur. Sunt autem .xx., nam cum*¹⁴⁷ */ quinque res sint, et unaquae/que earum ab aliis quatuor / differat, quinquies qua/tuor uiginti differentiae / fiunt, quae appositarum / litterarum manifestantur ex/emplo. Sunt quinque litterae / ueluti quinque*¹⁴⁸ *res: a, b, c, d, e; diffe/rente igitur a ab reliquis / quatuor, b, c, d, e., fient qua/tuor differentiae. Rursus / b differt ab aliis quatuor |S326b| a, c, d, e; erunt rursus quatuor, / quae superioribus iunctae oc/to coniungunt. Cum uero tertia, / id est c, ab reliquis quatuor / differt, id est a, b, d, e, quae qua/tuor superioribus octo copulatae duodecim reddunt. Quar/ta uero d, reliquis quatuor / comparetur, differtque ab eisdem, / a, b, c, e; fient rursus quatuor, / quae superioribus duodecim ap/positae, sedecim copulant. Quod / si ultima e ab aliis quatuor / differat, a, b, c, d, fient aliae / quatuor, quae, compositae pri/oribus .xx. perficiunt. Quorum / quidem fit huiusmodi subscriptum exemplum.*}

A	B	C	D	E
B	A	C	D	E
C	A	B	D	E
D	A	B	C	E
E	A	B	C	D

Quae cum ita / sint, in gene/ribus quoque / et speciebus et / ceteris idem considerabitur.

A	B	C	D	E
	B	C	D	E
		C	D	E
			D	E

¹⁴⁵ *propter] p(rae)ter S*

¹⁴⁶ *commistisque] co(m)munisq(ue) p.c., c(om)munonib(us)q(ue) a.c. S*

¹⁴⁷ *cum] cu(!) S*

¹⁴⁸ *quinq(ue)] .v. a.c. S*

				E
--	--	--	--	---

/ Erunt ergo quatuor differen/tiae, quibus genus a differen/tia et specie, proprio, qu----- / et accidente discrepat. / Rursus qua/tuor speciei / ad genus, differen/tiam, proprium, accidens; / insuper quatuor differentiae / ad genus, speciem, proprium, ac/cidens; proprii uero quatuor |S327a| ad genus, speciem, differen/tiam, / accidens. Quatuor autem acci/dentis ad genus, speciem, diffe/rentiam, proprium. Quae coniunc/tae omnes .xx. explicant dif/ferentias. Sed si hoc fiet ad nu/meri referatur naturam, com/parationisque alternationem. Nam / si ad ipsas differentiarum / naturas uigilans lector / aspiciat, easdem sepe dif/ferentias inueniet sump/tas. Quo enim genus differt a dif/ferentia, eodem distat dif/ferentia a genere; et quo / differentia distat a specie, / eodem species a differentia / disgregatur, et in coeteris eo/dem modo. }

x {^{inP1 p. 120.4} *Namque omnes ho/mines aequaliter sunt homines, / et aequaliter rationales. }*

{^{inP2 pp. 325.14-326.1} *Ea / quae substantiam monstrant, / nec remissione contrahuntur / nec intentione producuntur. / Unicuique enim id¹⁴⁹ quod est, unum / atque idem est. Quod si differen/tia specierum substantiam mon/strat, species uero indiuiduorum, / aequaliter utraque ab intentio/ne et remissione seiuncta sunt, / quo fit ut aequaliter partici/pentur. }* {^{inP1 p. 120.9-15} *Sicut species numquam / deserit ea quorum est species, `et quibus superest', / sic et differentia nunquam |S327b| deserit ea quae distare ab / aliis facit. Namque Socrates, / quoniam sub specie hominis est, / nunquam ab hominis specie / differtur. Semper enim Socrates / homo est. At uero differentia / Socratem, quoniam rationalis est, / nunquam deserit. Semper enim / Socrates rationale animal / est. }*

{^{inP2 p. 327.17-19} *Positis communitatibus dif/ferentiae et speciei, nunc / dissimilitudines earundem / colligit. }* z Sed {^{inP2 pp. 327.21-328.11} *huic differen/tiae primae poterat occur/ri. Nam si humanitas ipsa / quae species est, qualitas / quaedam est, cur dicatur speci/es in eo quod quid sit praedicari, / cum propter quandam suae natu/rae proprietatem quaedam qua/litas esse uideatur. Huic re/spondemus, quia differentia / solum qualitas est; humanitas / non solum est qualitas, sed tantum / qualitate perficitur. Differentia / enim superueniens generi spe/ciem facit; ergo genus quadam / differentiae qualitate for/matatum est, ut procedat in*

¹⁴⁹ id] id e(st) seu ide(m) S

spe/ciem; species uero ipsa qualis quidem / est secundum differentiam quae / pura ac simplex qualitas est, qua scilicet perficitur et confor/matur; qualitas uero ipsa pura |S328a| simplexque nullo modo est, sed / ex qualitatibus effecta substan/tia. Itaque differentia quae est / pura qualitas in eo quod qua/le est, species uero in eo quod quid / est sciscitantibus respondetur.} /

{inP2 p. 328.15-22 Rationalitas enim et hominem / concludit et Deum, quadrupes / quoque equum, bouem, canem, et coe/tera. Homo uero sola indiuidua; / atque in aliis speciebus eadem ra/tione. Idcirco enim diffinitio/nes quoque secutae sunt, ut differen/tia quoque uocaretur, quod de pluribus¹⁵⁰ / specie differentibus in eo quod quale sit praedicetur; / species uero quod de pluribus¹⁵¹ numero differentibus in eo quod quid / sit. Ideo etiam superioris natu/rae sunt differentiae quam speci/es, et interemptae, eas auferunt, / quarvm quoque continentes sunt.} {inP2 p. 329.1-3 Si quis / enim auferat rationalitatem, / hominem quoque et alias species / quae sunt sub eadem differentia / sustulerit; si uero hominem tollat, / rationabilitas tamen manet in / reliquis speciebus.}

{inP2 p. 329.5-17 Alia est enim / differentia, quoniam ex pluribus / differentiis una sepe spe/cies coniungitur, ex pluribus uero / speciebus nulla speciei sub/stantia copulatur. Iunctis / differentiis enim mortali ac / rationali factus est homo; / iunctis uero speciebus nulla um|S328b|quam species informatur. Quod / si quis occurrat dicens: permis/tus equae asinus efficit mulum, / non recte quoque dixerit. Indi/uidua enim indiuiduis iuncta, / indiuidua rursus alia for/tasse efficiunt; ipse uero equus / simpliciter, id est uniuersaliter, neque permi/sceri possunt, cogitatione / permiscunt. Constat igitur dif/ferentias quidem plurimas / ad unius speciei substan/tiam conuenire; species uero in al/terius speciei naturam nul/lo modo posse congruere. /

a {inP2 p. 330.13-17 Obici poterat non semper esse / bipedem hominem, cum bipes / sit differentia, si curtetur / unius pedis. Quam tali mo/do soluimus questionem. Propria / uero et differentiae non in eo quod / semper habe`a`ntur, sed ex eo quod / semper naturaliter haberi / possunt, semper dicuntur adesse / subiectis. Si enim quis curtetur / pede, nihil attinet ad na/turam, sicut nihil ad detrahen/dum proprium ualet. Si enim homo / nunquam ridet, dicitur tamen ride/re. Haec enim non in eo quod actv ad/sint, sed eo quod per naturam / possunt adesse, semper adesse dicuntur. |S329a|

¹⁵⁰ plurib(us) / specie a differentib(us) in eo q(uo)d s.l., .p. / s.d.i.e.q. i.t. S

¹⁵¹ plurib(us) n(on)(!) differentib(us) in eo q(uo)d s.l., .p.n.d.i.e.q. i.t. S

{inP2 p. 330.7-8 *Eque omnes homines ratio/nales sunt atque risibiles.*}
 {inP2 p. 330.12-13 *Semper / enim omnes homines rationales / sunt et semper risibiles.*} Aliter. {inP2 p. 330.1-4 = Isag. p. 28.14-17 *Si/ue enim curtetur qui est bipes, non / substantia perimitur, sed quod / natum est, id semper dicitur. Nam / et risibile id quod natum est ha/bet semper, sed non in eo quod / semper rideat.*}

b {inP2 p. 332.5-15 *Unde fit ut / differentia semper speciem con/sequatur, species uero differen/tiam minime.*

Proprium uero ac spe/cies alternis sese uicibus aequa / praedicatione comitentur; sequi / uero dicitur quotiens qualibet / re prius nominata, poste/rius reliqua¹⁵² conuenit nomi/nari: ut si dicam, omnis homo / rationabilis est, prius quoque ho/minem, posterius uero differen/tiam apposui. Sequitur ergo / differentia. At si conuertitur / quoque ita, ut prius nomina¹⁵³ / differentiam dicamque: Omne / rationale quoque homo est, propo/sitio illa non tenet ueritatem; / igitur species differentiam / nulla ratione comitatur. Om/nis enim homo risibilis est, et om/ne risibile homo est.} {inP2 p. 332.3 *Qua/drupes de equo et ceteris / animalibus praedicatur.*}

c {inP2 p. 333.4-7 *Duo qui/dem¹⁵⁴ differentiae atque acciden|S329b|tis communia `proponit´. Quorvm unum et se/parabilibus et inseparabilibus / accidentibus cum differentia / quoque commune est, ab altero uero / separabile accidens segregatur.*}

d De pluribus differentia / dicitur, {inP2 p. 333.11 *ut bipes de coruo atque / cigno.*} Similiter inseparabi/le accidens, ut albedo, ni/gredo {inP2 p. 333.13 *de eodem coruo atque / cigno.*}, et separabile acci/dens, ut {inP2 p. 333.14-15 *ambulare, sedere, / dormire, aut mouere de / eisdem dicuntur.*} {inP2 pp. 333.22-334.2 *Differentia / idcirco quoque non derelinquit / subiectum, quoniam eius substantiam / complet ac perficit. Accidens / uero huiusmodi, quia non potest / separari. Neque enim potest esse / accidens inseparabile, si / subiectum aliquando reli/querit.*}

{inP2 p. 335.5-13 *Continent quidem, quia / quodlibet unum accidens spe/ciebus adesse pluribus consuevit, / ut album cigno et lapidi; ni/grum uero et Aethiopi et hebeno. / Continentur uero, quoniam plura ac/cidunt speciei. Cum enim Ethi/opi accidit ut sit niger, / `et´accidit `ut sit simus´*

152 *reliqua*] *reliqua(m) S*

153 *nomina*] *nomine(m) S*

154 *qui/dem*] *quae/da(m) S*

uel *crispus*, *Ethiopsis species* quod est homo, intra / se plurima accidentia ui/detur includere.}

e {^{inP2 p. 336.11-13} *Ex rationali / enim et irrationali nihil unum iungi potest, ex albo uero et nigro coniunctis fit alius medius color.*}

Redditis communitatibus / nunc de differentiis tractat. / Differentiae namque substantiam / monstrant. Et {^{inP2 p. 336.5-8} *unaquaeque substantia neque contrahi neque remitti potest. At uero accidentia¹⁵⁵ / quoniam nullam constitutionem substantiae profitentur, et intentione crescunt et remissione / decrescunt.*

f Haec {^{inP2 pp. 337.11-338.3} *ratio non uidetur ad conuersionem praedicatio/nis accommoda, sed potius ad / illam similitudinem, quia sicut species aequaliter participatur ab / indiuiduis, ita etiam et propria. / Aequae enim Socrates et Plato / homines sunt, sicut etiam risibiles. / Itaque tamquam aliam communitatem debemus accipere quod / est additum: aequaliter¹⁵⁶ enim sunt species his quae eorum participant, et propria / quorum sunt propria. An magis intellegendum est hoc modo dictum, tamquam si diceretur: Aequalia enim sunt / species et propria, nam quia species eorum sunt species, quae / speciebus ipsis participant. / Proprium atque species aequaliter / utrisque insunt, id est neque species / superuadit ea quae specie / participant. Cumque propria / specierum sunt propria, aequalia / esse necesse est, atque de inuicem praedicari.*

g {^{inP2 p. 339.6-9} *Ut animal cum / sit species animati, potest / esse hominis genus. Sed nunc non / de specialissimis speciebus / disputat, atque nunc uidetur / ostendere errorem, cum de specialissimis dicere proposuerit.*}

h Licet enim {^{inP2 p. 339.16-20} *ista simul / sint, tamen substantiae cogitatio praecedit proprii rationem. Omne enim proprium in accidentis genere collocatur. / Eo enim differt ab accidenti, / quocirca omnem solamque¹⁵⁷ quamlibet unam speciem uim propriae praedicationis continet.*}

i {^{inP2 p. 340.16-17} *Quod definitiones si diuersae sunt, non est dubium speciem ac proprium secundum naturae suae terminos discrepare.*}

¹⁵⁵ *accidentia] scientiae S*

¹⁵⁶ *aequalit(er) eni(m) s(unt) species. his quae eoru(m) participant . & p(ro)p(ri)a q(uo)ru(m) s(unt) p(ro)p(ri)a i.m., .e.s.s.h.q.e.p.p. / q.s. a.c. S*

¹⁵⁷ *solamque] solu(m)q(ue) S*

k {^{inP2 p. 340.20-341.2 = Isag. 30.14-16} *Rarae / uero sunt aliae
communitates quam / plurimum a se distant accidens et hoc cui accidit.*}
{^{inP2 p. 341.7-10} *Cui enim / accidit subiectum est aut / subpositum. Quod
uero accidit / superpositum est, atque adueni/entis naturae. Item quod
suppo/nitur substantia est, quod uelut / accidens uero praedicatur,
extrin/secus uenit.*}

l {^{inP2 p. 341.12-19} *Tamen inueniri / etiam aliae possunt speciei / atque
accidentis insepara/bilis communitates, ut semper / adesse subiectis.
Aeque enim / homo singulis hominibus |S331a| et inseparabilia acciden/tia
singulis indiuiduis prae/sto sunt: et quod species `aeque indiuidua
continent´, aeque de / pluribus, accidentia indiui/duis praedicantur. Nam
homo de / Socrate et Platone, nigrum uero / atque album de pluribus
coruis / et cignis quibus accidit nun/cupatur.*}

m {^{inP2 p. 343.10-14} *Unicuique substantiae / una species propinqua
praestat, / ut Socrati homo; plurima / uero accidentia superueniunt, / ut
Socrati quoque quod caluus est, quod simus, quod glaucus, quod pro/penso
uentre.*} {^{inP1 p. 129.9-10} *Aequaliter enim / et Socrates et Cicero et Pla/to
homines sunt.*}

n {^{inP2 p. 343.17-20} *Nisi sit quae/libet substantia cui acci/dens possit
adiungi, acci/dens non erit. Omnis autem sub/stantia propius specie
continetur; / recte igitur prius species, / accidentia uero posterius
in/telleguntur.*}

o Cum quo illa ab eo dif/ferrent dictvm est, Porphiri/us non que
sunt inseparabi/lis accidentis et proprii aliquas / similitudines, quia non
erant / forsan. {^{inP2 p. 345.21-23} *Nam sicut risibile om/ni homini et semper
adest, ita / etiam nigredo omni coruo / et semper adiuncta est.*}

p {^{inP2 p. 347.1-15} *Quoniam / propria in singulis sese atque / omnes
species continent, conuer|S331b|so ordine praedicantur. Nam quod /
risibile est, homo est: et quod ho/mo est, risibile est; nigrum uero / non ita,
sed ipsum de his praedica/ri potest quibus inest. Il/la uero ad huius
praedicationem / retrahi conuertique non possunt. / Nigrum enim de
carbone, he/beno, homine, atque coruo praedicatur, hoc uero de nigro
mi/nime. Nam quae plurima con/tinent, de his quae continentur /
praedicari possunt, ea uero quae / continentur de sese continentibus / nullo
modo nuncupantur. / Risibile de nullo alio nisi / de homine praedicatur.
Omnis enim / homo aeque risibilis est. Aethi/ops uero non aequaliter
niger / est, sed alius quidem paulo minus / niger est, alius uero teterrimus.
/*

EXPLICIT.

